

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

Διπλωματική Εργασία που Υποβάλλεται στο
Τμήμα Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού
του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας

ΘΕΜΑ: Η διερεύνηση της αυτοαντίληψης- αυτοεικόνας των διαιτητών
χειροσφαίρισης διαφόρων κατηγοριών στην Ελλάδα

Του
Διονύση Ηλιόπουλου

Α.Μ :0707020

ΕΠΙΒΛΕΠΟΝΤΕΣ: Σούλας Δημήτριος, Αναπληρωτής Καθηγητής **Π.Θ.**
Πατσιαούρας Αστέριος, ΕΕΔΙΠ Ι **Π.Θ.**

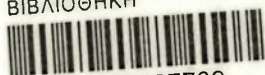
ΤΡΙΚΑΛΑ 2011

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ & ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ
ΕΙΔΙΚΗ ΣΥΛΛΟΓΗ «ΓΚΡΙΖΑ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ»

Αριθ. Εισ.: 9894/1
Ημερ. Εισ.: 12/10/2011
Δωρεά: Συγγραφέα
Ταξιθετικός Κωδικός: ΠΤ-ΤΕΦΑΑ
2011
ΗΛΙ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

004000107739

Copyright © 2011
Ηλιόπουλος Διονύσης
ALL RIGHTS RESERVED

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Διονύσης Ηλιόπουλος: Η διερεύνηση της αυτοαντίληψης- αυτοεικόνας των διαιτητών χειροσφαίρισης διαφόρων κατηγοριών στην Ελλάδα

(Υπό την επίβλεψη των κ. Δ.Σούλα, Αναπληρωτή Καθηγητή Π.Θ.και Αστέριου,Πατσιαούρα ΕΕΔΙΠ Ι Π.Θ.)

Σκοπός της παρούσας έρευνας ήταν η διερεύνηση της αυτοεικόνας- αυτοαντίληψης διαιτητών χειροσφαίρισης σε διάφορες κατηγορίες στην Ελλάδα.

Το δείγμα αποτέλεσαν 60 άτομα (n=60) οι οποίοι συμπλήρωσαν ένα ερωτηματολόγιο με την παρουσία του ερευνητή. Για την στατιστική ανάλυση των αποτελεσμάτων, χρησιμοποιήθηκε το στατιστικό πακέτο SPSS 17.0. Για τη διερεύνηση των στατιστικά σημαντικών διαφορών μεταξύ των συμμετεχόντων στην έρευνα (ανδρών – γυναικών) χρησιμοποιήθηκε το t- test για ανεξάρτητες μεταβλητές, ενώ για τη διερεύνηση των στατιστικά σημαντικών διαφορών ανάλογα με την κατηγορία του διπλώματος που κατείχαν οι διαιτητές, χρησιμοποιήθηκε το one- way Ανοva με προσαρμογή κατά Bonferroni. Τα αποτελέσματα έδειξαν στατιστικά σημαντική διαφοροποίηση μεταξύ ανδρών (n=52) και γυναικών (n=8) στους παράγοντες κοινωνική αποδοχή, σφαιρική αυτοεκτίμηση, φιλικές σχέσεις, εργασιακή ικανότητα, με τους άνδρες να εμφανίζουν υψηλότερες τιμές στους ανωτέρω τομείς. Δεν βρέθηκαν στατιστικά σημαντικές διαφορές ανάλογα με την κατηγορία του διπλώματος που κατείχαν οι διαιτητές. Η αξιολόγηση των αποτελεσμάτων μπορεί να δώσει μία ολοκληρωμένη εικόνα των διαιτητών, σύμφωνα με τους ίδιους, κάτι που θα συμβάλει στην επιλογή νέων διαιτητών.

Λέξεις κλειδιά: χαρακτηριστικά προσωπικότητας, διαιτητές ομαδικών αθλημάτων, διαφορές μεταξύ ανδρών και γυναικών

ABSTRACT

Dionisis Iliopoulos: The investigation of self perception- self image of handball referees in various categories in Greece

(Under the supervision of Dr Soulas Dimitrios & Dr Patsiaouras Asterios)

The purpose of this research was to investigate the self- image – self- perception of handball referees in various categories in Greece. The sample were 60 handball referees who completed a questionnaire with the presence of the researcher . For the statistical analysis of the results, the statistical package SPSS 17.0. was used. For the investigation of statistically significant differences among the participants, the t-test for independent variables was used, while for the investigation of statistically significant differences depending on the category of diploma held by the referees, the one- way Anova with Bonferroni adjustment was employed. The results revealed statistically significant differences between men (n=52) and women (n=8) on the following factors : social acceptance, general self-esteem, friendly relations and competence at work, with men scoring higher values on the above mentioned factors. No statistical significant differences were found among referees, to the category of diploma that they held. The evaluation of the results can help the investigators have a complete picture of how the referees perceive their own behaviour.. Furthermore, it can be used for the assessment of the personality of new referees.

Key words: personality traits, referees team sports, differences between men and women

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Κεφ.	Περιεχόμενα	Σελ.
	ΠΕΡΙΛΗΨΗ	3
	ABSTRACT	4
	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	5
	ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ	6
I.	ΕΙΣΑΓΩΓΗ	7
	Σκοπός	11
	Λειτουργικοί ορισμοί	11
	Περιορισμοί- οριοθετήσεις	11
	Ερευνητικές υποθέσεις	11
	Μηδενικές υποθέσεις	12
	Εναλλακτικές υποθέσεις	13
II.	ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ	15
III.	ΜΕΘΟΔΟΣ	30
	Συμμετέχοντες	
	Όργανα αξιολόγησης	
	Στατιστική ανάλυση	
IV.	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	31
V.	ΣΥΖΗΤΗΣΗ- ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	34
VI.	ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	36
VII.	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ	45

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 1. Περιγραφή της κλίμακας Αυτοαντίληψης της Harter.....	20
Πίνακας 2. Ιεραρχικό μοντέλο της αυτοαντίληψης- αυτοεκτίμησης	22
Πίνακας 3. Μέση τιμή και τυπική απόκλιση των παραγόντων μεταξύ ανδρών και γυναικών που συμμετείχαν στην έρευνα	33

Ι. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο ρόλος και τα χαρακτηριστικά του διαιτητή

Το άθλημα της χειροσφαίρισης έχει εξελιχτεί τα τελευταία χρόνια, σ' ένα παιχνίδι με πολύ γρήγορο ρυθμό, αυξάνοντας το βαθμό δυσκολίας και σε ότι αφορά το έργο των διαιτητών. Επομένως, αφού αυξάνονται οι απαιτήσεις, καθίσταται απαραίτητη η καλύτερη προετοιμασία, όχι μόνο των αθλητών, αλλά και των διαιτητών, με ότι αυτή συνεπάγεται. Ο διαιτητής είναι ο αδέκαστος κριτής των συμβαινόντων κατά τη διάρκεια ενός παιχνιδιού. Οι αποφάσεις του συμβάλλουν αποφασιστικά, αφενός μεν, στην ομαλή διεξαγωγή ενός αγώνα, αφετέρου δε, επηρεάζουν εμμέσως πλην σαφώς το τελικό αποτέλεσμα. Επομένως, η διαιτησία απαιτεί σωματικές αλλά και ψυχικές ικανότητες.

Σύμφωνα με μία έρευνα σε 104 διαιτητές πετοσφαίρισης (Ceridono, 1986), οι προσωπικές σχέσεις με την ομάδα και η προσπάθεια ελέγχου τους, θεωρείται από τους διαιτητές το πιο δύσκολο πρόβλημα του ρόλου τους. Ο Sh (1990) ανέφερε τις απαιτήσεις που οι διαιτητές πρέπει να αντεπεξέρχονται: α) να επιδεικνύουν τεχνική ικανότητα, β) να επιδεικνύουν ανεξαρτησία στις εκτιμήσεις τους, γ) να αποσκοπούν στο να είναι αποδεκτοί κυρίως από τους διαγωνιζόμενους, δ) να έχουν καλή φυσική κατάσταση. Η ιδανική απόδοση του διαιτητή, καθορίζεται από το πόσα λάθη θα κάνει κατά τη διάρκεια του αγώνα, ένας παράγοντας που κρίνει το βαθμό που μία διαιτησία είναι δίκαιη ή όχι. Τα λάθη αυτά τα οποία είναι αναπόφευκτα ορισμένες φορές, αφού και ο διαιτητής είναι άνθρωπος, λαμβάνουν χώρα στα παιχνίδια είτε λόγω ανεπαρκούς γνώσης, κάτι που θα οδηγήσει σε μειωμένη απόδοση, άρα ανικανότητα, είτε λόγω απειρίας. Ένας παράγοντας πολύ σημαντικός, είναι η ψυχολογική κατάσταση του διαιτητή κατά τη διάρκεια του αγώνα. Σε υψηλό επίπεδο οι δύο πρώτοι παράγοντες δεν αποτελούν εμπόδια στο ρόλο του διαιτητή. Έτσι η ψυχολογία και η διαχείριση του άγχους του διαιτητή, πριν τον αγώνα, αλλά και κατά τη διάρκεια του, είναι καθοριστικής σημασίας. Το σίγουρο είναι, πως οι διαιτητές καταλαμβάνονται από άγχος και αντιλαμβάνονται την πίεση, εξαιτίας της κοινωνικής αξιολόγησης, της ανησυχίας τους για την απόδοσή τους, της αγωνίας που έχουν μήπως δεν καταφέρουν να ανταπεξέλθουν στο έργο τους, να φανούν άξιοι των περιστάσεων. Είναι λογικό, ότι κανένας διαιτητής δεν έχει γεννηθεί με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, που να τον καθιστούν περισσότερο ή λιγότερο ικανό από τον άλλον.

Από τα παραπάνω, προκύπτει πως η συνεχής εξάσκηση, αυξάνει την απόδοση του διαιτητή και λόγω γνώσης και εμπειρίας, μειώνεται το άγχος. Σύμφωνα με τον Τσαγκαμίλη, (2003) υπάρχουν κάποια ψυχολογικά χαρακτηριστικά, τα οποία συντελούν καθοριστικά στην βελτίωση της απόδοσης του διαιτητή:

- 1) **Συνέπεια.** Οι αποφάσεις του διαιτητή, πρέπει να διακρίνονται από συνέπεια. χωρίς να επηρεάζονται από εξωγενείς παράγοντες (κοινό, προπονητές, παίκτες).
- 2) **Επικοινωνία:** Ένας καθοριστικός παράγοντας που συμβάλλει στην επιτυχία ενός διαιτητή, είναι ο τρόπος που επικοινωνεί ο ίδιος με τους παίκτες κυρίως, και σε δεύτερη φάση με τους προπονητές. Μία σωστή επικοινωνία (η οποία συντελείται τόσο με λεκτικά, όσο και με μη λεκτικά μηνύματα- γλώσσα του σώματος).
- 3) **Αποφασιστικότητα:** Γρήγορη αντίδραση των γεγονότων, σημαίνει γρήγορη απόφαση, κάτι που δεν δίνει περιθώρια αντιδράσεων από πλευράς παικτών για διαμαρτυρίες και αμφισβητήσεις.
- 4) **Ηρεμία-αυτοκυριαρχία:** Η ηρεμία του διαιτητή είναι η ψυχραιμία που ο ίδιος επιδεικνύει στις διάφορες καταστάσεις του αγώνα, χωρίς να πανικοβάλλεται, χαρακτηριστικό, απαραίτητο για την ομαλή διεξαγωγή- εξέλιξη του αγώνα.
- 5) **Ακεραιότητα-αξιοπιστία :** Θα πρέπει να καθοδηγείται από τις αρχές του. στις οποίες θα μένει προσηλωμένος, έτσι ώστε να προασπίζεται το αίσθημα περί δικαίου στον αγώνα.
- 6) **Αυτοπεποίθηση:** Είναι ευνόητο, πως η αυτοπεποίθηση οδηγεί και κατευθύνει τον διαιτητή, άλλα πρέπει να βρίσκεται σε ένα επίπεδο που να δηλώνει ισορροπία. αφού σε υπερβολικό σημείο ή σε περιπτώσεις έλλειψης αυτοπεποίθησης, θα χαθεί ο έλεγχος του παιχνιδιού γιατί είναι σχεδόν βέβαιο πως θα υποπέσει σε λάθη.
- 7) **Παρακίνηση-ευχαρίστηση:** Η παρακίνηση και η ευχαρίστηση του κάθε διαιτητή, είναι καθοριστικής σημασίας, γιατί δείχνουν τη διάθεση που έχει για να εκτελέσει με τον σωστό τρόπο το έργο του.
- 8) **Αντικειμενικότητα:** Οι πράξεις του διαιτητή καθώς και η συνολική στάση και συμπεριφορά του πρέπει να χαρακτηρίζονται από δικαιοσύνη, ακεραιότητα.
- 9) **Προσαρμοστικότητα:** Ένα χαρακτηριστικό των διαιτητών που τους δίνει την δυνατότητα να προσαρμόζονται (ως ένα βαθμό) στις απαιτήσεις του αγώνα.
- 10) **Ηροληπτικότητα:** Θεωρείται στοιχείο της συμπεριφοράς αρκετών διαιτητών, που συμβάλλει αρνητικά στην απόδοσή τους. Ο διαιτητής δεν πρέπει να επικεντρώνεται σε ανούσια πράγματα, όπως για παράδειγμα τη σειρά τέλεσης των

πραγμάτων ή τον τρόπο, όταν αυτά δεν βοηθούν τον ίδιο, αντίθετα μπορεί να του προκαλέσουν σύγχυση.

Όλα τα ανωτέρω, αποτελούν κάποια ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, τα οποία καθορίζουν εάν ένας διαιτητής είναι έτοιμος για το έργο το οποίο καλείται να διεκπεραιώσει, στοιχεία τα οποία χρειάζονται εξάσκηση, θέληση και υπομονή. Αυτά μπορούν να πραγματοποιηθούν με μεγαλύτερη ευκολία, με κάποιους τρόπους οι οποίοι βοηθούν έτσι ώστε να εμφανιστούν τα ιδιαίτερα αυτά χαρακτηριστικά που καθορίζουν σημαντικά την απόδοση του διαιτητή. Αυτά είναι: η τοποθέτηση στόχων, η ψυχολογική προετοιμασία που αφορά τη συγκέντρωση της προσοχής, η εμπειρία, η αξιολόγηση ικανοτήτων.

Σύμφωνα με σχετική έρευνα που αφορούσε τις νοητικές δεξιότητες των διαιτητών,(SOUK – sports officials UK, 2011) διαπιστώθηκε ένα εύρος δεξιοτήτων που είναι υποχρεωμένος ένας διαιτητής να έχει, αν επιδιώκει να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις που έχει το αγώνισμα της χειροσφαίρισης. Πολλές από αυτές, (νοητικές δεξιότητες) συνδέονται άρρηκτα με το ατομικό νοητικό επίπεδο του καθενός. Για παράδειγμα η ικανότητα να επικεντρώνεται στο παιχνίδι και να αγνοεί ή να μην αποσπάται η προσοχή του από εξωτερικούς παράγοντες, σχετίζεται με τον βαθμό που ο καθένας μπορεί να είναι σε επαγρύπνηση βάση της ατομικής του ικανότητας (η οποία μπορεί να βελτιωθεί με κατάλληλη ψυχολογική προετοιμασία).

Άλλοι παράγοντες που επιδρούν στο έργο του διαιτητή, είναι: ο έλεγχος του συναισθήματός του αφού ο συναισθηματικός παράγοντας μπορεί να εκθέσει ένα διαιτητή και να φανεί πως μεροληπτεί υπέρ της μιας ομάδας, ή της άλλης ομάδας. Σύμφωνα με τον Piffaretti (2007) ο έλεγχος του συναισθήματος, είναι από τις ικανότητες που συμβάλλουν τα μέγιστα στο ρόλο του διαιτητή, αφού οι αποφάσεις του δεν επηρεάζονται από τον συναισθηματισμό του. Μία άλλη ικανότητα που πρέπει να διακρίνει ένα διαιτητή είναι η εμπιστοσύνη. Εμπιστοσύνη στον εαυτό του και κατ' επέκταση στις ικανότητές που αφορούν το λειτουργικό μέρος του παιχνιδιού(κανονισμοί, έλεγχος παιχνιδιού) που σημαίνει πως είναι σίγουρος για τις αποφάσεις του, χωρίς να δίνει σημασία σε τυχόν αντιδράσεις, αποδοκιμασίες. Σημαίνει επίσης, να έχει το θάρρος των αποφάσεών του, να λειτουργεί με υπευθυνότητα, και να είναι έτοιμος να αντιμετωπίσει τις όποιες συνέπειες, είτε οι αποφάσεις του είναι σωστές, είτε λανθασμένες. Επίσης οφείλει να βρίσκεται σε μία

νοητική εγρήγορση, σε μία ετοιμότητα η οποία θα ελαχιστοποιεί τον χρόνο λήψης απόφασης δίνοντας πλεονέκτημα στον ίδιο, αφού με την αποφασιστικότητα που θα δείξει στην υπόδειξή του σε σύντομο χρονικό διάστημα, ελαχιστοποιεί τις περιπτώσεις αμφισβήτησης στο πρόσωπό του.

Είναι απαραίτητο, εκτός από την προπόνηση φυσικής κατάστασης που κάνει ένας διαιτητής να χρησιμοποιεί και μία ψυχολογική προετοιμασία για να διαχειριστεί το άγχος και να διατηρήσει την αυτοσυγκέντρωση του σε υψηλά επίπεδα κατά τη διάρκεια του αγώνα. Αυτό δείχνει τη σημασία της ψυχολογίας και πόσο χρήσιμη αυτή είναι στο έργο του διαιτητή. Ένας διαιτητής πρέπει να γνωρίζει τον εαυτό του, έτσι ώστε να αντιλαμβάνεται σε συγκεκριμένες συνθήκες πως να ενεργεί και να αξιολογεί πως ενήργησε σε προηγούμενες περιπτώσεις. Αυτό που χρειάζεται δηλαδή είναι να μπορεί να αντιλαμβάνεται τον εαυτό του.

Η αυτοαντίληψη είναι η γνωστική πλευρά του εαυτού μας και αντιπροσωπεύει μία δήλωση, μια περιγραφή του ατόμου για τον εαυτό του (Μπότσαρη-Μακρή, 2001). Ο James (1890/1963) όρισε την αυτοαντίληψη ως το σύνολο των αντιλήψεων που έχει κάποιος για τον εαυτό του και τις ικανότητές του. Η αυτοαντίληψη της ικανότητας (perceived competence) αφορά τις δηλώσεις των προσωπικών ικανοτήτων σε τομείς όπως το επάγγελμα, ο αθλητισμός, η ακαδημαϊκή επίδοση κ.α. (Fox 1997). Αυτό δείχνει ότι η αντίληψη του εγώ, είναι ένα πολυδιάστατο μοντέλο που αναφέρεται σε ένα σύστημα παραστάσεων του ατόμου για τον εαυτό του, στην βάση των οποίων οικοδομεί τις αμοιβαίες σχέσεις με τους συνανθρώπους του. Αυτό που είναι σημαντικό είναι η ανάγκη του ατόμου να διακατέχεται από θετική αυτοαντίληψη κάτι που κατ'επέκταση σημαίνει θετική στάση και προδιάθεση προς τον εαυτό του αλλά και προς τη ζωή γενικότερα (Argyle 1981, Rogers 1981). Κάτι τέτοιο συνδέεται με υψηλή αυτοεκτίμηση και μας βοηθά να επιδιώκουμε στόχους, να αναπτύσσουμε νέες δεξιότητες, να βελτιώνουμε ήδη υπάρχουσες ικανότητες και γενικά να γινόμαστε καλύτεροι, έχοντας περισσότερη φιλοδοξία δημιουργώντας μία ψυχοσυναισθηματική ισορροπία στον εαυτό μας (Σωτηράκη, 2010).

Τα παραπάνω στηρίζουν την επιλογή της καταγραφής της αντίληψης του 'Εγώ' σε διαιτητές, ως μία έννοια που σχετίζεται με την προσωπικότητα, την ικανότητα και τη σπουδαιότητα που αποδίδει ένα άτομο σε διάφορους τομείς της καθημερινότητας (π.χ. επάγγελμα, καθήκον).

Σκοπός

Ο Σκοπός της παρούσας έρευνας, ήταν να καταγράψει την εικόνα των διαιτητών χειροσφαίρισης μέσα από τον αυτοπροσδιορισμό τους και μέσα από τις διαπροσωπικές σχέσεις των ίδιων με άλλα άτομα και να δειχθούν οι όποιες διαφορές.

Λειτουργικοί ορισμοί

Αυτοαντίληψη: Το σύνολο των αντιλήψεων που έχει το άτομο για τον εαυτό του και τις ικανότητές του (James, 1890/1963). Σημαντικό ρόλο διαδραματίζουν οι σημαντικοί άλλοι, των οποίων η άποψη για το ίδιο το άτομο είναι βαρόμετρο για τον σχηματισμό της αυτοαντίληψής του. Με τον όρο αυτοαντίληψη, θεωρείται το σύνολο των χαρακτηριστικών που πιστεύει πως κατέχει το άτομο.

Αυτοεικόνα: Η γνωστική συνιστώσα της αυτοαντίληψης. Αντιπροσωπεύει μία πεποιθήση ή μία περιγραφή του ατόμου, ανεξάρτητα από το εάν η γνώση είναι σωστή ή λανθασμένη

Αυτοεκτίμηση: Η σφαιρική άποψη που διαμορφώνει το άτομο ως ενήλικας για την αξία του, πέραν των αυτοπεριγραφών του, στους διάφορους τομείς της ζωής του (James, 1890/1963). Θεωρείται η αξιολογική- συναισθηματική συνιστώσα του εαυτού.

Περιορισμοί- οριοθετήσεις

Τα άτομα που έλαβαν μέρος στην έρευνα ήταν ενήλικα και συμμετείχαν μόνο διαιτητές χειροσφαίρισης.

Ερευνητικές υποθέσεις

Η 1. Με την στατιστική ανάλυση των αποτελεσμάτων αναμένεται να υπάρξουν στατιστικά σημαντικές διαφοροποιήσεις μεταξύ ανδρών και γυναικών σε κάποιους από τους παράγοντες που εξετάζει το ερωτηματολόγιο

Η 2. Με την στατιστική ανάλυση των αποτελεσμάτων αναμένεται να υπάρξουν στατιστικά σημαντικές διαφορές, ανάλογα με τη κατηγορία του διπλώματος που κατέχουν οι διαιτητές

Μηδενικές υποθέσεις

- H0 1. Δεν υπάρχουν διαφορές μεταξύ ανδρών και γυναικών στον παράγοντα δημιουργικότητα.
- H0 2. Δεν υπάρχουν διαφορές μεταξύ ανδρών και γυναικών στον παράγοντα πνευματική ικανότητα.
- H0 3. Δεν υπάρχουν διαφορές μεταξύ ανδρών και γυναικών στον παράγοντα ακαδημαϊκή ικανότητα.
- H0 4. Δεν υπάρχουν διαφορές μεταξύ ανδρών και γυναικών στον παράγοντα εργασιακή ικανότητα.
- H0 5. Δεν υπάρχουν διαφορές μεταξύ ανδρών και γυναικών στον παράγοντα αθλητική ικανότητα.
- H0 6. Δεν υπάρχουν διαφορές μεταξύ ανδρών και γυναικών στον παράγοντα σωματική εμφάνιση.
- H0 7. Δεν υπάρχουν διαφορές μεταξύ ανδρών και γυναικών στον παράγοντα ρομαντικές σχέσεις.
- H0 8. Δεν υπάρχουν διαφορές μεταξύ ανδρών και γυναικών στον παράγοντα κοινωνική αποδοχή.
- H0 9. Δεν υπάρχουν διαφορές μεταξύ ανδρών και γυναικών στον παράγοντα φιλικές σχέσεις.
- H0 10. Δεν υπάρχουν διαφορές μεταξύ ανδρών και γυναικών στον παράγοντα οικογενειακές σχέσεις.
- H0 11. Δεν υπάρχουν διαφορές μεταξύ ανδρών και γυναικών στον παράγοντα χιούμορ.
- H0 12. Δεν υπάρχουν διαφορές μεταξύ ανδρών και γυναικών στον παράγοντα ηθικότητα.

H0 13. Δεν υπάρχουν διαφορές μεταξύ ανδρών και γυναικών στον παράγοντα σφαιρική αυτοεκτίμηση.

Εναλλακτικές υποθέσεις

H1. Υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές μεταξύ ανδρών και γυναικών, με τις γυναίκες να εμφανίζονται περισσότερο δημιουργικές σε σχέση με τους άνδρες.

H2. Υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές μεταξύ ανδρών και γυναικών, με τους άνδρες να εμφανίζονται περισσότερο δημιουργικοί σε σχέση με τις γυναίκες.

H3. Υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές μεταξύ ανδρών και γυναικών, με τις γυναίκες να εμφανίζουν μεγαλύτερη πνευματική ικανότητα σε σχέση με τους άνδρες.

H4. Υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές μεταξύ ανδρών και γυναικών, με τους άνδρες να εμφανίζουν μεγαλύτερη πνευματική ικανότητα σε σχέση με τις γυναίκες.

H5. Υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές μεταξύ ανδρών και γυναικών, με τις γυναίκες να εμφανίζουν μεγαλύτερη ακαδημαϊκή ικανότητα σε σχέση με τους άνδρες.

H6. Υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές μεταξύ ανδρών και γυναικών, με τους άνδρες να εμφανίζουν μεγαλύτερη ακαδημαϊκή ικανότητα σε σχέση με τις γυναίκες.

H7. Υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές μεταξύ ανδρών και γυναικών, με τις γυναίκες να εμφανίζουν μεγαλύτερη εργασιακή ικανότητα σε σχέση με τους άνδρες.

H8. Υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές μεταξύ ανδρών και γυναικών με τους άνδρες να εμφανίζουν μεγαλύτερη εργασιακή ικανότητα σε σχέση με τις γυναίκες.

- H9. Υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές μεταξύ ανδρών και γυναικών με τις γυναίκες να εμφανίζουν μεγαλύτερη αθλητική ικανότητα σε σχέση με τους άνδρες.
- H10. Υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές μεταξύ ανδρών και γυναικών με τους άνδρες να εμφανίζουν μεγαλύτερη αθλητική ικανότητα σε σχέση με τις γυναίκες.
- H11. Υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές μεταξύ ανδρών και γυναικών με τις γυναίκες να είναι πιο εμφανίσιμες σε σχέση με τους άνδρες.
- H12. Υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές μεταξύ ανδρών και γυναικών με τους άνδρες να είναι πιο εμφανίσιμοι σε σχέση με τις γυναίκες.
- H13. Υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές μεταξύ ανδρών και γυναικών με τις γυναίκες να έχουν μεγαλύτερη ικανότητα στις ρομαντικές σχέσεις από τους άνδρες.
- H14. Υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές μεταξύ ανδρών και γυναικών με τους άνδρες να έχουν μεγαλύτερη ικανότητα στις ρομαντικές σχέσεις σε σχέση με τις γυναίκες.
- H15. Υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές μεταξύ ανδρών και γυναικών με τις γυναίκες να εμφανίζουν μεγαλύτερη κοινωνική αποδοχή σε σχέση με τους άνδρες.
- H16. Υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές μεταξύ ανδρών και γυναικών με τους άνδρες να εμφανίζουν μεγαλύτερη κοινωνική αποδοχή σε σχέση με τις γυναίκες.
- H17. Υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές μεταξύ ανδρών και γυναικών με τις γυναίκες να είναι πιο φιλικές σε σχέση με τους άνδρες.
- H18. Υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές μεταξύ ανδρών και γυναικών με τους άνδρες να είναι πιο φιλικοί σε σχέση με τις γυναίκες.
- H19. Υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές μεταξύ ανδρών και γυναικών με τις γυναίκες να έχουν καλύτερες οικογενειακές σχέσεις από τους άνδρες.
- H20. Υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές μεταξύ ανδρών και γυναικών με τους άνδρες να έχουν καλύτερες οικογενειακές σχέσεις σε σχέση με τις γυναίκες.

H21. Υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές μεταξύ ανδρών και γυναικών με τις γυναίκες να έχουν περισσότερο χιούμορ σε σχέση με τους άνδρες.

H22. Υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές μεταξύ ανδρών και γυναικών με τους άνδρες να έχουν περισσότερο χιούμορ σε σχέση με τις γυναίκες.

H23. Υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές μεταξύ ανδρών και γυναικών με τις γυναίκες να είναι πιο ηθικές από τους άνδρες.

H24. Υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές μεταξύ ανδρών και γυναικών με τους άνδρες να είναι πιο ηθικοί σε σχέση με τις γυναίκες.

H25. Υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές μεταξύ ανδρών και γυναικών με τις γυναίκες να εμφανίζουν υψηλότερη σφαιρική αυτοεκτίμηση.

H26. Υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές μεταξύ ανδρών και γυναικών με τους άνδρες να εμφανίζουν υψηλότερη σφαιρική αυτοεκτίμηση.

II. ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ

Από το 1980, εστιάζεται έντονα το ενδιαφέρον στην έννοια της αυτοαντίληψης. Πολλοί μελετητές έχουν ασχοληθεί, αναπτύσσοντας ένα επικοινωνιακό διάλογο μεταξύ τους, σχετικά με τον καθορισμό της έννοιας της αυτοαντίληψης καθώς και με την καθολική ή μη αποδοχή του όρου. Πολλοί ερευνητές, επίσης έχουν ασχοληθεί με την αυτοαντίληψη, με πτυχές γνωστικές, συμπεριφοριστικές, συναισθηματικές.

Ο Rogers (1961), ανέφερε πως η αυτοαντίληψη είναι η εικόνα που έχει κάποιος για τον εαυτό του και θεωρείται παράγοντας που επιδρά σημαντικά στις αντιδράσεις που έχει το άτομο προς το περιβάλλον.

Ο Burns (1982), θεωρεί πως οι όροι self image και self picture που αναφέρονται στη διεθνή βιβλιογραφία, δεν αποδίδουν με ακρίβεια, την έννοια της αυτοαντίληψης, αφού πρόκειται σύμφωνα με τον ίδιο, για μία έννοια, δυναμική, μετρήσιμη-αξιολογήσιμη και περιλαμβάνει πτυχές συναισθηματικού χαρακτήρα. Αντιλαμβάνεται την αυτοεικόνα, ως τη γνωστική πλευρά της αυτοαντίληψης η οποία αντιπροσωπεύει μία πεποίθηση ή περιγραφή του ατόμου για τον εαυτό του, ανεξαρτήτως από το εάν η γνώση είναι σωστή ή λανθασμένη, δηλαδή εάν αυτό που

πιστεύει για τον εαυτό του ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα. Πάνω σε αυτήν την άποψη του Burns, εμπλέκονται τρεις πτυχές του εαυτού:

1) Ο **κοινωνικός εαυτός**, ο οποίος, προκύπτει από τις εκτιμήσεις σημαντικών άλλων προσώπων στη ζωή του κάθε ατόμου, εκτιμήσεις που αντανακλώνται στο ίδιο το άτομο.

2) Ο **πραγματικός εαυτός**, δηλώνει την αντίληψη του ατόμου για τις ικανότητές του, την κοινωνική του θέση και τους ρόλους που αναλαμβάνει στη ζωή.

3) ο **ιδεώδης εαυτός**, είναι το άτομο που κάποιος ελπίζει να γίνει. Ο Rogers (1961), δήλωσε πως στην έννοια του ιδανικού εαυτού, αποδίδεται η υψηλότερη αξία, αφού αντιπροσωπεύει το επίπεδο που θα ήθελε να βρίσκεται ένα άτομο, στην ικανότητα αντίληψης της εμφάνισης για παράδειγμα.

Σύμφωνα με τον James (1890/1963), η αυτοαντίληψη είναι το σύνολο των αντιλήψεων που έχει το άτομο για τον εαυτό του και τις ικανότητές του. Ακόμα, με τον όρο αυτοαντίληψη, θεωρείται το σύνολο των χαρακτηριστικών που το άτομο πιστεύει πως κατέχει.

Ο Rosenberg (1979), ορίζει ως αυτοαντίληψη, το σύνολο των σκέψεων και αισθημάτων του ατόμου με αναφορά στον εαυτό του ως αντικείμενο. Αξίζει να αναφερθεί πως η αυτοαντίληψη δεν είναι έμφυτη αλλά αναπτύσσεται και δομείται από το άτομο μέσα από την αλληλεπίδραση που έχει το ίδιο το άτομο με το περιβάλλον του και κατά πόσο- πώς συνειδητοποιεί και αξιολογεί αυτή την αλληλεπίδραση.

Γενικά, θα μπορούσαμε να πούμε ότι είναι ένας όρος εκφραζόμενος στον ενικό, αν και περιλαμβάνει ένα σύστημα συνειδητό, το οποίο αποτελείται από αντιλήψεις, έννοιες και αξιολογήσεις που αφορούν το κάθε άτομο ξεχωριστά (Staines, 1954) και αυτό το σύνολο αναφέρεται στον <<πραγματικό>> εαυτό, στον ιδανικό εαυτό και στον εαυτό όπως το κάθε άτομο πιστεύει πως το βλέπουν οι άλλοι (Burns, 1982). Ως έννοια είναι συνδεδεμένη με αυτήν της αυτογνωσίας (βαθύτερη γνώση-ρεαλιστική αντίληψη του εαυτού του ατόμου, επίγνωση του τρόπου αντίδρασης του ατόμου σε καταστάσεις της καθημερινότητας- (Φλούρης, 1981).

Η αυτοαντίληψη είναι κατά κάποιο τρόπο μία στάση απέναντι στον εαυτό μας, έχοντας μια τρισδιάστατη δομή: τη γνωστική, τη συναισθηματική και τη διάσταση της συμπεριφοράς, που δείχνει την ετοιμότητα του ατόμου για δράση (Rosenberg & Hovland, 1960, Γεωργιάς, 1990).

Η αυτοαντίληψη θεωρείται η ικανότητα του κάθε ατόμου να ανταποκρίνεται διαφορετικά με τη δική του συμπεριφορά και όπως ο ίδιος βλέπει -εξετάζει τα πράγματα και είναι προϊόν κοινωνικής αλληλεπίδρασης. (Mead, 1934, Ryle, 1949, Skinner, 1957).

Οι Shalveson, Hubner & Stanton (1976) ανέφεραν επτά χαρακτηριστικά που περιβάλλουν την έννοια της αυτοαντίληψης. Σύμφωνα με τους παραπάνω ερευνητές, η αυτοαντίληψη είναι δομημένη, πολυδιάστατη, ιεραρχική, σταθερή στην κορυφή της ιεραρχίας. Επιπλέον, παίρνει όλο και περισσότερες διαστάσεις με την πάροδο των ετών, είναι έννοια περιγραφική και αξιολογική και διαφοροποιείται από άλλες δομές.

Η θεωρία του εαυτού είναι ένα σημαντικό δημιούργημα που σχετίζεται με την πνευματική υγεία και την προσαρμοστική λειτουργία της ζωής του ατόμου (Berg, 2010)

Η αυτοαντίληψη δεν θεωρείται ένα σύνολο αυτοτελών στοιχείων της συνείδησης, αλλά ως ένα ρεύμα συνείδησης. Κάποιοι μελετητές, θεώρησαν την αυτοαντίληψη ως έννοια με κοινωνικές προεκτάσεις μεταξύ του ατόμου και της κοινωνίας. Σύμφωνα με αυτούς η αντίληψη του εγώ επηρεάζεται από το τι πιστεύουν οι άλλοι για αυτό (Kuhn, 1964, Videbeck, 1960)

Διαχωρισμός αυτοαντίληψης και παιδική ηλικία

Η αυτοαντίληψη εμπεριέχει την ειδική αυτοαντίληψη και την σφαιρική αυτοαξία. Η Harter (1983,1985), ονομάζει αυτή την αυτοαντίληψη, (ειδική), αντίληψη του ατόμου για τον εαυτό του σε κάποιον συγκεκριμένο τομέα, όπως για παράδειγμα, η απόδοση κάποιου ατόμου στον αθλητισμό. Η Harter, θεωρεί πως τα άτομα που έχουν υψηλή αυτοαντίληψη σε έναν ειδικό τομέα, για παράδειγμα στον αθλητισμό είναι πιθανό να συμμετάσχουν σε αθλητικές δραστηριότητες, περισσότερες φορές από ότι άτομα που χαρακτηρίζονται από μειωμένη αυτοαντίληψη στον συγκεκριμένο τομέα.(Fox, 1997). Η άποψη που έχει το άτομο για την ικανότητά του σε κάποιον τομέα, καλείται ως αυτοαντίληψη της ικανότητας. Η αυτοαντίληψη της ικανότητας, όπως μπορεί λοιπόν να χαρακτηριστεί, αφορά τις απόψεις δηλώσεις των ικανοτήτων του ατόμου που ομαδοποιούνται ως προς τους επιμέρους τομείς (π.χ επάγγελμα, ακαδημαϊκή επίδοση) (Fox, 1997).

Παρατηρείται πως από την παιδική ηλικία η αυτοαντίληψη κάνει την εμφάνισή της. Ο Piaget (1896-1990) , θεωρεί πως η πρώτη αντίληψη του εαυτού,

είναι όταν το νήπιο αρχίζει σιγά- σιγά να ξεχωρίζει τον εαυτό του ως ξεχωριστή οντότητα από τον έξω κόσμο.

Σε μαθητές δημοτικού σχολείου, οι σημαντικοί ειδικοί τομείς που αφορούν την αντίληψη των παιδιών για τον εαυτό τους, είναι:

- α) το σχολείο,
- β) ο αθλητισμός,
- γ) η εμφάνισή τους,
- δ) η συμπεριφορά τους και
- ε) η συναναστροφή τους με συνομήλικους τους.

Όταν το παιδί εισέλθει στην σχολική ηλικία, οι συμμαθητές και εν συνεχεία ο δάσκαλος είναι πλέον οι σημαντικοί άλλοι που επιδρούν σημαντικά στη διαμόρφωση της αυτοαντίληψης, παίρνοντας τη θέση των γονέων που μέχρι εκείνη τη στιγμή έπαιζαν αυτό τον ρόλο. Αν και η σφαιρική αυτοαξία και οι ειδικοί τομείς της αυτοαντίληψης (τομείς συγκεκριμένων παραμέτρων, εμφάνιση, αθλητισμός κ.α) σχετίζονται, η πρώτη δεν είναι το άθροισμα των τομέων της ειδικής αυτοαντίληψης. Είναι το αποτέλεσμα της σύγκρισης μεταξύ των φιλοδοξιών κάποιου και των επιτυχιών του σε ποικίλους τομείς και οι πιθανότητες να προεξοφλούν την σημασία αυτών στην σφαιρική αυτοαξία (Eapen, Naqvi, 2000).

Έρευνες σχετικά με την ανάπτυξη της κοινωνικής γνώσης, οδήγησαν στο συμπέρασμα πως τα παιδιά από την ηλικία των 5 ετών έχουν μία σφαιρική αυτοαξία την οποία και μπορούν να αντιληφθούν (Harter, 1998, Flavell, 2000).

Αργότερα, παράγοντας που καθορίζει την αυτοεκτίμηση του παιδιού είναι η θέση που κατέχει σε μία παρέα συνομήλικων, με μερικά παιδιά να έχουν κεντρική θέση στη παρέα, ενώ άλλα να μην έχουν την ίδια δημοτικότητα και αποδοχή από συμμαθητές. Έχει παρατηρηθεί όμως στην σχολική ηλικία πιο δημοφιλή είναι τα παιδιά που εμφανίζουν μία υψηλότερη αυτοαντίληψη και αυτοεκτίμηση, όπως επίσης και μία εκ των δύο αντίθετων σχεδόν πτυχών που σχετίζονται με την προσωπικότητα.

. Στον συναισθηματικό τομέα, τα παιδιά που κατέχουν κεντρική θέση αισθάνονται ικανοποίηση και περηφάνια.

Αναφορικά με τον τομέα της ικανότητας (εκτέλεση δεξιοτήτων), έχει διαπιστωθεί ότι ένα παιδί που είναι εξυπνότερο, δημιουργικότερο και τα καταφέρνει καλύτερα με τα μαθήματα, έχει υψηλότερη αυτοεκτίμηση και αυτοαντίληψη. (Μαρούσα, 2007).

Έχει δειχθεί πως σε θέματα που αφορούν την συμπεριφορά , τα νέα παιδιά (8-16 ετών) έχουν το υψηλότερο σκορ αξιοπιστίας. Η Harter (1985), δημιούργησε το προφίλ της αυτοαντίληψης που επιτρέπει μία καταγραφή της αυτοαξιολόγησης των παιδιών για τον εαυτό τους (πίνακας 1.).

Έρευνα που εξέτασε τις σχέσεις μεταξύ επιπέδου ωριμότητας, φυσικής δραστηριότητας και αυτοαντίληψης σε παιδιά δημοτικού σχολείου, έδειξε πως τα αγόρια εκτέλεσαν εντονότερη φυσική δραστηριότητα από τα κορίτσια, αλλά όταν έγινε έλεγχος-μέτρηση της ωριμότητας και της επίδρασής της στην αυτοαντίληψη, οι διαφορές των δύο φύλων μειώθηκαν. Στατιστικά σημαντικές διαφορές βρέθηκαν και μεταξύ των δύο φύλων και του επιπέδου ωριμότητας, αφού φάνηκε ότι η αυτοαντίληψη-αυτοεκτίμηση των αγοριών με μεγαλύτερη ωριμότητα αυξήθηκε, ενώ των κοριτσιών μειώθηκε (Fairclough , Ridgers, 2010).

Το ερωτηματολόγιο της Harter(1985) που αφορά παιδιά έχει προσαρμοστεί κατάλληλα για ενήλικα άτομα και βρίσκει εφαρμογή σε ανάλογες έρευνες που απαιτείται η χρήση του.

Πίνακας 1. Περιγραφή της Κλίμακας της Αυτοαντίληψης της Harter (Ζαφειροπούλου, 2008)

Υποκλίμακες	Περιγραφή
Σχολική ικανότητα	Αναφέρεται στην αντίληψη που έχει ο έφηβος για την ικανότητα και την επάρκειά του εντός του πλαισίου της ακαδημαϊκής επίδοσης π.χ. πόσο καλά τα πηγαίνει στην τάξη του και πόσο έξυπνος αισθάνεται.
Κοινωνική αποδοχή	Αυτή η υποκλίμακα αναφέρεται στο βαθμό στον οποίο ο έφηβος είναι αποδεκτός από τους συνομηλικούς του, αισθάνεται ότι είναι δημοφιλής και ότι γίνεται εύκολα αρεστός από τους άλλους.
Αθλητική ικανότητα	Αυτή η υποκλίμακα αναφέρεται στις αντιλήψεις που έχει ο έφηβος για τις αθλητικές του ικανότητες και την επάρκειά του στα σπορ, δηλαδή στην αίσθηση που έχει κάποιος για το πόσο καλός είναι στα σπορ και στις αθλητικές δραστηριότητες.
Φυσική εμφάνιση	Ελέγχει το βαθμό στον οποίο ο έφηβος είναι ευχαριστημένος με την εμφάνισή του, αποδέχεται το σώμα του και αισθάνεται ότι έχει καλή εμφάνιση (αποδεκτή από τους άλλους).

**Εργασιακή
ικανότητα**

Ελέγχει το βαθμό στον οποίο ο έφηβος αισθάνεται ότι κατέχει τις ικανότητες που απαιτούνται για να εργαστεί και είναι έτοιμος να αντεπεξέλθει στις απαιτήσεις μιας δουλειάς μερικής απασχόλησης, καθώς και αν αισθάνεται ότι τα πηγαίνει καλά σε εργασίες που, ήδη, έχει αναλάβει.

Ερωτική έλξη

Ελέγχει τις αντιλήψεις που έχουν οι έφηβοι σχετικά με το αν είναι ερωτικά ελκυστικοί από αυτούς για τους οποίους ενδιαφέρονται. βγαίνουν ραντεβού μ' αυτούς που πραγματικά θέλουν και αισθάνονται ότι είναι ελκυστικοί και ενδιαφέροντες σ' ένα ραντεβού.

Λιαγωγή

Αναφέρεται στο βαθμό που κάποιος αισθάνεται ως σωστό τον τρόπο με τον οποίο συμπεριφέρεται, ότι κάνει τα σωστά πράγματα, ενεργεί με τον τρόπο που αρμόζει σε κάθε περίπτωση και αποφεύγει τους μπελάδες και τις φασαρίες.

Στενή φιλία

Αυτή η υποκλίμακα ελέγχει την ικανότητα κάποιου να κάνει στενούς φίλους με τους οποίους μπορεί να μοιράζεται προσωπικές σκέψεις και μυστικά.

**Σφαιρική
αυτοαξία**

Οι προτάσεις αυτής της υποκλίμακας ελέγχουν το βαθμό στον οποίο ο έφηβος αποδέχεται τον εαυτό του ως πρόσωπο αυτό καθ' εαυτό, είναι ευχαριστημένος με τον τρόπο ζωής του και γενικά είναι ευχαριστημένος μ' αυτό που είναι. Η υποκλίμακα αυτή ανιχνεύει μια σφαιρική κρίση της αξίας κάποιου ως ανθρώπου αυτού καθ' εαυτού πέρα από συγκεκριμένες ικανότητες και δεξιότητες.

Η αυτοαντίληψη, ως έννοια που καθορίζεται από το ίδιο το άτομο, διαφοροποιείται με την πάροδο των ετών (από την παιδική στην εφηβική ηλικία κ.ο.κ) καθώς δηλαδή το άτομο αναπτύσσεται, τόσο ως προς το περιεχόμενο της αυτοαντίληψης όσο και σε σχέση με τη δομή αυτής (Καλογιάννης, 2006).

Με το πέρασμα των ετών οι τομείς αυτοί αλλάζουν στο περιεχόμενο ή εμφανίζονται σιγά-σιγά συμπληρωματικοί τομείς (Earep, Ναρνί, 2000). Η αυτοαντίληψη (self-concept) ως η εικόνα που έχει το άτομο για τον εαυτό του, σχετικά με την ικανότητά που έχει σε έναν συγκεκριμένο τομέα (γνωστικό περιεχόμενο), υπάρχει η περίπτωση είτε να ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα (ρεαλιστική), είτε όχι (μη ρεαλιστική). Αξίζει να αναφερθεί, πως η αυτοαντίληψη

επηρεάζεται από τη συσχέτιση (στατιστική σημαντικότητα), της αντιλαμβανόμενης ικανότητας σε έναν τομέα (π.χ συμπεριφορά) και της σφαιρικής αυτοαξίας. Έρευνα έδειξε πως η συσχέτιση αυτή επιδρά σε όλους τους τομείς και προκύπτει ότι η χαμηλή στατιστική σημαντικότητα μεταξύ της αντιλαμβανόμενης ικανότητας σε έναν τομέα και της σφαιρικής αυτοαξίας, εμφανίζει μειωμένη αυτοαντίληψη στους τομείς επί συνόλου που αφορούν την καθημερινότητά του ατόμου. (Rose, Larkin, Berger, 2010)

Μοντέλα που αφορούν τη δομή του εαυτού:

Αρχικά η έννοια του εαυτού, αντιμετωπίστηκε ως μία γενική, καθολική και αδιαφοροποίητη έννοια και υποστηρίχθηκε το μονοδιάστατο – αθροιστικό μοντέλο (Coopersmith, 1976). Μεταγενέστεροι ερευνητές, σκεπτόμενοι την πολυδιάστατη φύση του εαυτού του ατόμου, θεώρησαν ότι η αυτοαντίληψη είναι μία έννοια πολυσύνθετη και περίπλοκη, με δυναμικά χαρακτηριστικά που μεταβάλλεται με το πέρασμα των ετών, αρχής γενομένης από τη νηπιακή ηλικία. Υποστηρικτές της πολυδιάστατης φύσης της αυτοαντίληψης δημιούργησαν το ιεραρχικό μοντέλο (Shavelson, Hubner, Stanton, 1976).

Το αποτέλεσμα της εξέλιξης του μοντέλου, από μονοδιάστατο σε πολυδιάστατο μοντέλο, είναι ότι δίνεται η δυνατότητα, αυτοαξιολογήσεων σε ειδικούς τομείς στην καθημερινότητα του ατόμου (εμφάνιση, αθλητική επίδοση, κοινωνική αποδοχή).

Πίνακας 2. Ιεραρχικό μοντέλο της αυτοαντίληψης –αυτοεκτίμησης (Shavelson, Hubner & Stanton, 1976.)

Γενική αυτοαντίληψη					
Ακαδημαϊκή Κοινωνική αυτοαντίληψη		Συναισθηματική αυτοαντίληψη	Φυσική αυτοαντίληψη		
	Συνομήλικοι	Σημαντικοί άλλοι	Ειδικές συναισθηματικές καταστάσεις	Φυσική ικανότητα	εμφάνιση

Το ιεραρχικό μοντέλο , τοποθετεί ιεραρχικά στην κορυφή, την γενική αυτοαντίληψη. Σ' αυτήν φαίνεται η άποψη που έχει κάποιος σφαιρικά για την αξία

του ως άτομο. Με άλλα λόγια η αυτοεκτίμηση που έχει με βάση τους επιμέρους ειδικούς τομείς της αυτοαντίληψης. Οι ίδιοι υποστηρίζουν πως οι μεταβολές στην αυτοεκτίμηση προϋποθέτουν πολλές μεταβολές στους διάφορους τομείς της αυτοαντίληψης. Η γενική αυτοαντίληψη διαχωρίζεται στην ακαδημαϊκή και μη ακαδημαϊκή αυτοαντίληψη. Η ακαδημαϊκή διαιρείται σε συγκεκριμένους τομείς της αυτοαντίληψης, ενώ η μη ακαδημαϊκή εμπεριέχει την σωματική, συναισθηματική και κοινωνική αυτοαντίληψη. Η κάθε μία από αυτές υποδιαιρούνται, με την σωματική ικανότητα του ατόμου να διαχωρίζεται στην φυσική ικανότητα και την σωματική εικόνα- εμφάνιση. Σύμφωνα με το μοντέλο, τα χαμηλότερα επίπεδα στην βάση της ιεραρχίας, δημιουργούν πιο ειδικά χαρακτηριστικά που αντικατοπτρίζουν περισσότερο την πραγματική συμπεριφορά του ατόμου.

Ένα άλλο μοντέλο, είναι αυτό των σφαιρικών αυτοεκτιμήσεων. Σύμφωνα με τον δημιουργό του (Cooley, 1902), ο εαυτός του κάθε ατόμου είναι ένα κοινωνικό δημιούργημα. Πίστευε πως η αντίληψη της αξίας που έχουν τα άτομα για τον εαυτό τους, είναι αντιπροσωπευτική των στάσεων που θεωρούν πως οι άλλοι έχουν για τους ίδιους. Αναφορικά με τον καθρεφτιζόμενο εαυτό, ο Cooley (1902) εννοούσε πως ο εαυτός παρουσιάζεται ως η αντανακλώμενη εκτίμηση των ατόμων που θεωρούμε σημαντικούς στη ζωή μας. Δηλαδή, οι σημαντικοί άλλοι αποτελούν τον καθρέφτη που μας πληροφορεί για τον εαυτό μας. Με άλλα λόγια οι σημαντικοί άλλοι για εμάς, αποτελούν το μέσο που θα μας κάνει να αντιληφθούμε την εικόνα μας ή θα συμβάλλουν στη δημιουργία αυτής.

Η προσέγγιση του Rosenberg (1979), αναφέρεται στο μοντέλο του, αυτό της σφαιρικής αυτοεκτίμησης και σύμφωνα με τον ίδιο, οφείλουμε να παραδεχτούμε και να αναγνωρίσουμε πρώτα από όλα το γενικό αίσθημα αυτοαξίας που μας διακατέχει. Ξεχωριστά από τις αξιολογήσεις που κάνει το άτομο για πιο διακεκριμένα χαρακτηριστικά. Τα διακεκριμένα χαρακτηριστικά, αυτά τα στοιχεία του εαυτού μας που συνθέτουν την εικόνα μας, βρίσκονται σε μια ισορροπία, ιεραρχούνται και συνδυάζονται.

Οι Harter (1999), Hattie (1992), Marsh & Hattie (1996) είναι κάποιοι από τους υποστηρικτές της άποψης, ότι η ιεραρχική δομή της έννοιας του εαυτού δεν έχει τεκμηριωθεί πλήρως. Οι προαναφερθέντες ερευνητές, υποστηρίζουν, πως ένα ιεραρχικό μοντέλο δεν υπολογίζει την υποκειμενική αξία- σπουδαιότητα των

επιμέρους τομέων της αυτοαντίληψης. Δεν συνεκτιμώνται οι τομείς αυτοί, αφού αντιμετωπίζονται με την ίδια σχετική βαρύτητα για όλους, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η πολυδιάστατη δομή του ατόμου. Για τον λόγο αυτό δημιουργήθηκε το πολυπαραγοντικό μοντέλο της Harter.

Το πολυπαραγοντικό μοντέλο αυτοαντίληψης της Harter (1982) δημιουργήθηκε με βάση την άποψη του James (1890), σύμφωνα με την οποία, η σπουδαιότητα που δίνει το άτομο στους διάφορους τομείς της καθημερινότητάς του, είναι παράγοντας που επηρεάζει την επίδραση των τομέων αυτών στην αυτοεκτίμηση. Το μοντέλο αυτό εξετάζει την αντίληψη της ικανότητας στο γνωστικό, κοινωνικό και σωματικό τομέα. Δηλαδή εξετάζεται η σχολική, κοινωνική και αθλητική ικανότητα των ατόμων από τους ίδια τα άτομα. Επιπλέον, με τη χρησιμοποίηση μίας άλλης κλίμακας, είναι δυνατή, η αξιολόγηση της αυτοεκτίμησης (συναισθήματα της αυτοαξίας). Η αξιολόγηση αυτή γίνεται με ερωτηματολόγιο. Το άτομο αντιλαμβάνεται τον εαυτό του και τον αξιολογεί, ως μία πολυδιάστατη δομή, η οποία υπόκειται στην σφαιρική αυτοαξιολόγηση (αυτοεκτίμηση) και στις ειδικές αυτοαξιολογήσεις, που αναφέρονται όπως έχει προαναφερθεί στην αντίληψη που έχει το άτομο σε κάθε τομέα της ζωής του (εμφάνιση, κοινωνική αποδοχή, κ.α.).

Το μοντέλο αυτό της Harter, (PCSC) αποτέλεσε την βάση για την εξέλιξη του και τη δημιουργία του SPPC (το οποίο περιλαμβάνει 6 κλίμακες και αξιολογεί 5 τομείς της αυτοαντίληψης, καθώς και την σφαιρική αυτοεκτίμηση. Η κάθε κλίμακα περιέχει 6 δηλώσεις (σύνολο 36 ερωτήσεις) και δίνεται το προφίλ του κάθε ατόμου, ως προς τις αντιλήψεις του ίδιου.

Αυτοαντίληψη και αυτοεκτίμηση

Παρατηρώντας κανείς την ελληνική και ξένη βιβλιογραφία, θα αντιληφθεί πως οι όροι αυτοαντίληψη, αυτοεκτίμηση, αυτοαξιολόγηση χρησιμοποιούνται, αντικαθιστώντας η μία έννοια την άλλη προκαλώντας με την εναλλακτική αυτή χρήση, μία σύγχυση η οποία προκύπτει από τις διαφορετικές κατευθύνσεις-προσανατολισμούς των όσων ερευνητών έχουν ασχοληθεί με τα εν λόγω θέματα.

Ο εαυτός περιλαμβάνει 2 κατευθύνσεις οι οποίες αλληλεπιδρούν στην πολυδιάστατη φύση του ατόμου, τη γνωστική πλευρά (αυτοαντίληψη-self- perception) και την συναισθηματική πλευρά (αυτοεκτίμηση- self esteem). Η αυτοεκτίμηση είναι

ιδιαίτερα σημαντική έννοια και συνδέεται με παράγοντες άμεσα με παράγοντες της ψυχικής υγείας, όπως η συναισθηματική σταθερότητα και η προσαρμογή. Θεωρείται δε, από πολλούς ψυχολόγους, ως το κέντρο της ψυχικής υγείας του ατόμου και αντιπροσωπεύει την αυτοαξιολόγηση ως προς την σφαιρική αυτοαξία.

Η αυτοαξιολόγηση είναι μία έννοια που θέτει το άτομο να λειτουργήσει ταυτόχρονα ως υποκείμενο και ως αντικείμενο της αξιολόγησης, αφού το ίδιο ο άτομο αξιολογεί τον εαυτό του. Αναφορικά με την σφαιρική αυτοαξιολόγηση, η οποία αντιπροσωπεύει τα συνολικά χαρακτηριστικά του ατόμου, προκύπτει ότι, είναι μία έννοια που στην ουσία εξαρτάται από την στήριξη των σημαντικών άλλων (Harter, 1990, 1993a, Ryan et al,1994, Bishop & Inderbitzen, 1995). Οι Miyamoto 1970, Wells & Marwell 1976, αναφέρθηκαν στο διαχωρισμό της γνωστικής, συναισθηματικής και συμπεριφοριστικής πτυχής που εμπεριέχει η αυτοαξιολόγηση, αφού αν και σχετικές έννοιες που αφορούν την αυτοαξιολόγηση, ωστόσο είναι διαφορετικές με τα δικά της η καθεμία χαρακτηριστικά.

Η αυτοεκτίμηση (self- esteem) είναι το συναισθηματικό μέρος της αυτοαξιολόγησης, και εξαρτάται από την σπουδαιότητα που αποδίδει ο άνθρωπος σε έναν συγκεκριμένο τομέα, (π.χ. κοινωνική αποδοχή). Πληθώρα ερευνητών, (Harter, 1985, 1988, 1993a, b, 1996, 1998, Pelham & Swann, 1989, Pelham, 1995, Andrews,1998, Dubois et al, 2000) βασιζόμενοι στον James (1980), θεώρησαν ότι η αυτοαξιολόγηση είναι το αποτέλεσμα της διαφοράς ανάμεσα στους πραγματικούς ειδικούς τομείς και στους ιδανικούς. Για παράδειγμα, αν αξιολογείται η αθλητική ικανότητα από το άτομο, η αυτοαξιολόγηση αυτή είναι η διαφορά που προκύπτει μεταξύ της αθλητικής ικανότητας του ατόμου, έτσι όπως είναι στην πραγματικότητα και της αθλητικής ικανότητας που θα επιθυμούσε να έχει το άτομο, ιδανικά. Το επίπεδο (αθλητικά) στο οποίο θα ήθελε να βρίσκεται. Σε αυτήν την αξιολόγηση, βάρόμετρο αποτελούν οι σημαντικοί άλλοι, η γνώμη που έχουν για την ικανότητά μας σε έναν ειδικό τομέα, αθλητική ικανότητα στην προκειμένη περίπτωση. Οι παραπάνω ανέφεραν πως οι ειδικοί τομείς της αξιολόγησης του ατόμου, από το ίδιο το άτομο, μπορούν να επιδράσουν θετικά στην σφαιρική αυτοεκτίμηση του, όταν αυτό (το άτομο) αποδίδει σημαντικότητα στους τομείς αυτούς.

Για να στηρίξει την άποψη αυτή η Harter, έδειξε πως υπήρξε υψηλή συσχέτιση μεταξύ τομέων στους οποίους το άτομο αποδίδει μεγάλη

σπουδαιότητα,(π.χ. ακαδημαϊκή επίδοση). ενώ η συσχέτιση ήταν χαμηλή σε τομείς τους οποίους το άτομο δεν θεώρησε σημαντικούς .

Έρευνα αναφέρει πως η θετική αυτοαξιολόγηση σχετικά με την ικανότητα να πραγματοποιούνται οι υποχρεώσεις του ατόμου επιτυχώς από το ίδιο το άτομο, είναι σημαντικό για την επιτυχία του σε άλλους τομείς. Όταν τα άτομα κάνουν θετικές αυτοαξιολογήσεις και σχηματίζουν αντιλήψεις αυτό-αποτελεσματικότητας για πράγματα-καταστάσεις που αφορούν την καθημερινότητά τους, χρησιμοποιούν την πληροφόρηση για αυτήν την αυτό-αποτελεσματικότητά τους από διάφορες πηγές (Renier, Mynhardt, 2008).

Σύμφωνα με τη θεωρία της αυτοαξιολόγησης, ο σχηματισμός αντιλήψεων αυτό-αποτελεσματικότητας, δημιουργήθηκε από την πληροφόρηση που αποκτήθηκε δια μέσω της κοινωνικής σύγκρισης. Παρόλα αυτά, οι θεωρίες της αυτό-αποτελεσματικότητας, δίνουν έμφαση στη σημασία της πληροφόρησης που προκύπτει από το ίδιο το άτομο, όπως αυτή που δημιουργείται από τις εμπειρίες εκμάθησης του ατόμου κατά τη διάρκεια της ζωής του.

Έρευνα των Renier, Mynhardt (2008), έδειξε πως οι αντιλήψεις του ατόμου για την αυτό-αποτελεσματικότητά του είναι περισσότερο επηρεασμένες από την αυτό- αναφερόμενη πληροφόρηση, παρά από τη κοινωνική σύγκριση (σύμφωνα με την οποία, η αξιολόγηση του ατόμου γίνεται με βάση την σύγκρισή του με άλλους που διαθέτουν τα ίδια χαρακτηριστικά – φύλο, ηλικία, ασχολίες).

Η αυτοεκτίμηση, είναι μία έννοια στενά συνδεδεμένη με τον εαυτό μας, αφού αποτελεί την συναισθηματική πλευρά του, την συναισθηματική στάση που έχουμε απέναντι σε αυτόν. Ως όρος διαθέτει μία δυναμική, εξαρτάται από τις επιτυχίες και αποτυχίες του ατόμου και συνδέεται με τις αξίες και τις ικανότητες του. Ο Rosenberg (1965) όρισε την αυτοεκτίμηση ως τη θετική ή την αρνητική στάση σε ένα καθορισμένο αντικείμενο, δηλαδή τον εαυτό.

Ο William James, πιθανότατα ο θεμελιωτής της αυτοεκτίμησης, αντιλήφθηκε την έννοια αυτή, ως την απόσταση που προκύπτει ανάμεσα στον αντιληπτό και στον ιδανικό εαυτό. Ο ίδιος, έχει αναφέρει πως ως άτομα διαμορφώνουμε μία σφαιρική αξία για τον εαυτό μας ως ενήλικες και αυτή η σφαιρική αυτοαξία είναι η αυτοεκτίμηση που έχει το άτομο για τον εαυτό του και αποτελεί την συναισθηματική

συνιστώσα του εαυτού μας (Burns, 1982), ενώ η συνιστώσα που μας επιτρέπει να περιγράψουμε τον εαυτό μας και σχετίζεται με το γνωστικό μέρος του ατόμου είναι η αυτοαντίληψη (Harter, 1986, Hattie, 1992).

Σύμφωνα με τον Coopersmith, η αυτοεκτίμηση αναφέρεται στην προσωπική κρίση του κάθε ατόμου σχετικά με τον βαθμό που πιστεύει πως αξίζει και είναι έννοια, εκφραζόμενη με τις στάσεις που αναπτύσσει το άτομο ως προς τον εαυτό του.

Η αυτοεκτίμηση είναι μία ισχυρή πτυχή που επηρεάζει παιδιά και εφήβους. Χαμηλή αυτοεκτίμηση συχνά συνδέεται με προβλήματα (συναισθηματικά και συμπεριφοριστικά), τα οποία εμποδίζουν την ανάπτυξη του ατόμου, αναφορικά με τον ψυχικό του κόσμο (Natacha Borbers, Bea van de Bergh, Joop Hox, 2001). Έχουν διεξαχθεί μελέτες στην παιδική ηλικία, σχετικά με την αυτοεκτίμηση, επικεντρώνοντας στην έννοια του εαυτού, ως μία μονοδιάστατη έννοια, χωρίς να δίνεται προσοχή στις αναπτυξιακές αλλαγές και στους ειδικούς τομείς που περιλαμβάνουν την καθημερινότητα του παιδιού. Είναι άξιο αναφοράς, πως ο άνθρωπος, αντιλαμβάνεται την αυτοεκτίμηση από τις πρώτες εβδομάδες της ζωής του, ανάλογα με το πώς βλέπει τον κόσμο να αντιδρά τόσο στις σωματικές, όσο και στις συναισθηματικές ανάγκες του.

Καθώς το παιδί περνά από τη νηπιακή στην παιδική ηλικία, η αυτοαντίληψη τροποποιείται, ανάλογα με τον τρόπο που αντιδρούν οι σημαντικοί άλλοι, στις ανάγκες τους και πως αυτές ολοκληρώνονται με επιτυχία σε καθένα από τα αναπτυξιακά στάδια. Η αυτοεκτίμηση ως έννοια δεν μετράται μέχρι τα 6 έτη του ατόμου, γιατί η ικανότητα και η αξία, έννοιες που αφορούν και επηρεάζουν άμεσα την αυτοεκτίμηση λειτουργούν ξεχωριστά. Στο διάστημα 5-8 ετών, η αυτοεκτίμηση γίνεται αντιληπτή στο παιδί, αφού τα παιδιά από την ηλικία αυτή αποκτούν γνώμη για την αξία και την ικανότητά τους στους εξής τομείς: εμφάνιση, κοινωνική αποδοχή, σχολική ικανότητα, αθλητική και καλλιτεχνική ικανότητα. Με την πάροδο των ετών, το παιδί κοινωνικοποιείται αυξάνοντας τις εμπειρίες του και τις προσδοκίες του. Η αυτοεκτίμηση είτε εμφανίζεται ως μία θετική στάση στον εαυτό μας είτε ως μία αρνητική στάση, δεν είναι κάτι έμφυτο στον άνθρωπο, αλλά δημιουργείται ανάλογα με τις εμπειρίες και την ποιότητα αυτών των εμπειριών, καθώς και το πώς ο άνθρωπος αλληλεπιδρά με το περιβάλλον, κοινωνικά και ψυχολογικά.

Είναι βέβαιο πως οι ενήλικες διαμορφώνουν μία σφαιρική άποψη για την αξία τους σε ποικίλους τομείς της καθημερινότητας. Αυτή η αξία είναι η εκτίμηση που έχει το άτομο για τον εαυτό του και ορίζεται ως το πηλίκο των επιτυχιών του προς τις φιλοδοξίες του (James, 1963). Εξετάζοντας τον τύπο αυτό, θα λέγαμε πως οι αξιολογήσεις του καθενός για τον εαυτό του ως προς την επίτευξη ή όχι των φιλοδοξιών του , επιδρούν στην αυτοεκτίμηση του. Ο James, πίστευε πως η αυτοεκτίμηση είναι έννοια που μπορεί να μεταβληθεί (είτε να αυξηθεί είτε να μειωθεί).

Η παραπάνω διάκριση ανάμεσα στην αυτοεκτίμηση και στην αυτοαντίληψη (για την οποία έχει γίνει λόγος εκτενέστερα παραπάνω), υποστηρίζεται και από πολλές έρευνες, αφού δείχνουν ότι το κάθε άτομο είναι σε θέση να αξιολογεί τον εαυτό του διαφορετικά, που σημαίνει πως κάποιος που έχει υψηλή αυτοαντίληψη σε έναν τομέα (π.χ. αθλητική ικανότητα), είναι δυνατόν, να έχει χαμηλή αυτοαντίληψη σε κάποιον άλλον τομέα (π.χ εμφάνιση). Επιπλέον, μπορεί να επηρεάζει η αθλητική ικανότητα του ατόμου την σφαιρική του αυτοεκτίμηση, αλλά όχι η άποψη που έχει για την εμφάνισή του (να επηρεάζει την σφαιρική του αυτοεκτίμηση), εάν θεωρεί την αθλητική του ικανότητα, τομέα σημαντικότερο από την εμφάνιση. Σύμφωνα με τους M.Alves – Mantins, (2002) όταν το άτομο έχει υψηλότερη αυτοαντίληψη σε ορισμένους τομείς, μπορεί κάτι τέτοιο να είναι η αιτία, ώστε να θεωρήσει το άτομο τους τομείς αυτούς σπουδαιότερους από άλλους, με αποτέλεσμα να προκύψει υψηλότερη αυτοεκτίμηση. Επομένως, σημαντικό ρόλο παίζει η σπουδαιότητα που αποδίδει κάποιος σε έναν τομέα.

Ο Rosenberg (1965,1979) θεώρησε πως η αυτοαντίληψη υπό το πρίσμα, της αυτοεκτίμησης, του συναισθηματικού δηλαδή, μέρους του εαυτού μας, είναι προϊόν κοινωνικής αλληλεπίδρασης και ως έννοια δραστηριοποιείται, συσχετιζόμενη με τέσσερις αρχές οι οποίες είναι:

1) οι **κοινωνικές συγκρίσεις** : σύμφωνα με αυτές η αξιολόγηση του ατόμου από το ίδιο το άτομο, πραγματοποιείται με τη σύγκρισή του με άλλους, άτομα με τα ίδια περίπου χαρακτηριστικά (π.χ ηλικία, ασχολίες, ενδιαφέροντα). Αυτό παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον, αν σκεφτεί κανείς πως ο άνθρωπος ως κοινωνικό ον, συναντά άτομα στην καθημερινότητα του, τα οποία καλείται να ανταγωνιστεί για να έχει τις ανάλογες απολαβές (π.χ μία καλύτερη θέση στον εργασιακό χώρο).

2) **Οι αντανακλαστικές αξιολογήσεις.** Ο Cooley (1902) αναφέρθηκε στο γεγονός πως ορισμένοι άνθρωποι, έχουν απόψεις για ένα άτομο οι οποίες είναι σημαντικές για το ίδιο το άτομο και αποτελούν σημείο αναφοράς στην αντιληπτική ικανότητα του εαυτού τους. Οι άνθρωποι αυτοί είναι οι σημαντικοί άλλοι και για κάποια άτομα η άποψη που έχουν για αυτά.(οι σημαντικοί άλλοι), αποτελεί βιρόμετρο για τη δημιουργία της αυτοαξιολόγησής τους.

3) η **ψυχολογική κεντρικότητα:** Παράγοντας που συμβάλλει στη δημιουργία της αυτοαντίληψης, από την έννοια της αυτοεκτίμησης, ορίζει στο άτομο να κάνει την αυτοαξιολόγησή του με βάση ορισμένες αξίες, δηλαδή πως αντιλαμβανόμαστε κάτι που επιθυμούμε, τους τρόπους με άλλα λόγια οι οποίοι είναι οργανωμένοι και είναι ο καθρέφτης των επιλογών μας, που γίνονται μέσα από τις τάσεις που έχει το άτομο και τις δεξιότητές του. Ο Rosenberg θεωρεί πως οι αξίες του κάθε ατόμου δεν είναι εντελώς υποκειμενικές, προσωπικές, αλλά και κοινωνικές. Αυτό συμβαίνει γιατί ο άνθρωπος πρώτα αποκτά τις αξίες σύμφωνα με την οικογένεια και την κοινωνία που μεγάλωσε και αργότερα θα τις χρησιμοποιήσει αναλόγως.

4) **οι προσωπικές ερμηνείες επιτυχίας:** Ο Weiner (1990) ανέφερε πως οι προσωπικές ερμηνείες επιτυχίας έχουν σχέση με την αυτοαντίληψη, αφού αυτή θα επηρεάσει τον τόπο ελέγχου, τη σταθερότητα και τη δυναμική του ελέγχου των αποδόσεων, η οποία αυτοαντίληψη θα τροφοδοτηθεί από τις προαναφερθείσες αποδόσεις.

Λαμβάνοντας υπ' όψιν την προαναφερθείσα τοποθέτηση του Rosenberg ό,τι η αυτοεκτίμηση είναι προϊόν κοινωνικής αλληλεπίδρασης, αναφέρονται τα είδη της αλληλεπίδρασης που διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στη δημιουργία της αυτοεκτίμησης: **Συμμετρική αλληλεπίδραση-** όταν σε ένα επικοινωνιακό ερέθισμα υπάρχει ανταπόκριση. Η αλληλεπίδραση αυτή μπορεί να υφίσταται μεταξύ δύο ατόμων ή δύο ομάδων. **Ασύμμετρη αλληλεπίδραση-** το άτομο που θα δεχθεί το ερέθισμα, δεν μπορεί να αντιδράσει άμεσα προς την κατεύθυνση από την οποία έλαβε το ερέθισμα. Πιθανότατα να υπάρξουν άλλες αντιδράσεις προς άλλες κατευθύνσεις (Μαρούσα, 2007).

Τα άτομα μπορεί να χαρακτηρίζονται είτε από χαμηλή είτε από υψηλή αυτοεκτίμηση και αναλόγως η συμπεριφορά τους και ο ψυχισμός τους επηρεάζονται. Η χαμηλή αυτοεκτίμηση μπορεί να οδηγήσει σε διαταραχές, όπως μαθησιακές

δυσκολίες, κατάθλιψη, φοβία και ίσως δημιουργηθούν ακραίες ψυχικές και αντικοινωνικές διαταραχές. Επίσης άτομα με χαμηλή αυτοεκτίμηση, δεν εμπιστεύονται τον εαυτό τους, δεν αισθάνονται αυτοπεποίθηση, διακατέχονται από αμφιβολίες για την αξία τους, δεν αποδέχονται των εαυτό τους, φοβούνται μήπως αποτύχουν και δεν αναλαμβάνουν ευθύνες. Αντίθετα, τα άτομα στα οποία η εκτίμηση στον εαυτό τους είναι υψηλή, χαρακτηρίζονται από μεγαλύτερη προσαρμοστικότητα, σέβονται περισσότερο τους άλλους, είναι πιο κοινωνικοί, εμφανίζουν μεγαλύτερη υπευθυνότητα, ρισκάρουν ευκολότερα και αποδέχονται ευκολότερα την κριτική(Πιέρη, 2008).

Από τα ανωτέρω προκύπτει πως η αυτοεκτίμηση είναι μία ανθρώπινη ανάγκη που θα διατηρήσει ή/και θα αυξήσει την ψυχική υγεία και την ποιότητα ζωής του ανθρώπου. Η ανάγκη αυτή που μας ωθεί, μας παρακινεί είτε συνειδητά είτε ασυνείδητα.

III. ΜΕΘΟΔΟΣ

Συμμετέχοντες

Στην παρούσα έρευνα συμμετείχαν (N=60) άνδρες και γυναίκες (άνδρες N=52, M ηλικίας=32.79, SD=8.325 και γυναίκες N=8, M ηλικίας=30.63, SD=7.818). Οι αγωνιστικές κατηγορίες που διατιθέταν οι συμμετέχοντες ήταν των Α1, Α2, Γ' Εθνική και σε τοπικό επίπεδο.

Όργανο αξιολόγησης

Στην συγκεκριμένη έρευνα χρησιμοποιήθηκε το ερωτηματολόγιο SPPC της Harter (1986) στην ελληνική του έκδοση (Πατσιαούρας et al., 2004). Το ερωτηματολόγιο σε πολλές έρευνες που έχουν πραγματοποιηθεί διαπιστώθηκε ότι διαθέτει ικανοποιητική αξιοπιστία και εγκυρότητα (references here). Το ερωτηματολόγιο με 54 θέματα εξετάζει: 1) την δημιουργικότητα, 2) την πνευματική ικανότητα, 3) την ακαδημαϊκή ικανότητα, 4) την εργασιακή ικανότητα, 5) την αθλητική ικανότητα, 6) την σωματική εμφάνιση, 7) τις ρομαντικές σχέσεις, 8) την κοινωνική αποδοχή, 9) τις στενές φιλικές σχέσεις, 10) τις οικογενειακές σχέσεις, 11) το χιούμορ, 12) την ηθικότητα και 13) την σφαιρική αυτοεκτίμηση. Πριν από τη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου γινόταν ενημέρωση των μετεχόντων στην έρευνα για τους στόχους της, τον τρόπο συμπλήρωσης του ερωτηματολογίου, την διασφάλιση των ανωνυμίας τους και ότι η συμμετοχή τους στην έρευνα είναι εθελοντική και όποια οποιαδήποτε στιγμή μπορούσαν να μην συμμετάσχουν στην έρευνα χωρίς να είναι υποχρεωμένοι να εξηγήσουν τους λόγους που τους οδήγησαν σε αυτή την απόφαση. Η συμπλήρωση του ερωτηματολογίου γινόταν με την παρουσία του ερευνητή.

Στατιστική ανάλυση

Για την στατιστική αξιολόγηση των αποτελεσμάτων χρησιμοποιήθηκε το στατιστικό πακέτο SPSS 17.0. Η στατιστική δοκιμασία t-test για ανεξάρτητες μεταβλητές χρησιμοποιήθηκε για τη διερεύνηση της ύπαρξης στατιστικά σημαντικών διαφορών μεταξύ των συμμετεχόντων στην έρευνα. Το επίπεδο σημαντικότητας τέθηκε σε p < .050. Επίσης η στατιστική δοκιμασία one-Way ANOVA με προσαρμογή κατά Bonferroni χρησιμοποιήθηκε για την διερεύνηση της ύπαρξης στατιστικά σημαντικών διαφορών ανάλογα με την κατηγορία του διπλώματος που είχαν οι συμμετέχοντες στην έρευνα.

IV. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Από την στατιστική ανάλυση των αποτελεσμάτων της έρευνας διαπιστώθηκαν στατιστικά σημαντικές διαφοροποιήσεις στους παράγοντες εργασιακή ικανότητα, κοινωνική αποδοχή, στενές φιλικές σχέσεις και στην σφαιρική αυτοεκτίμηση μεταξύ των ανδρών και γυναικών που συμμετείχαν στην έρευνα.

Συγκεκριμένα στον παράγοντα εργασιακή ικανότητα οι άνδρες εμφανίζουν να αξιολογούν την ικανότητα που έχουν στο να ανταπεξέρχονται ικανοποιητικά σε μελλοντικές εργασίες που αναλαμβάνουν όπως επίσης και σε εργασίες που έχουν ήδη αναλάβει σε σχέση με τις γυναίκες συναδέλφους τους ($p=.047$). (Πίνακας 3).

Σχετικά με τον παράγοντα "κοινωνική αποδοχή" οι άνδρες εμφανίζονται να αντιλαμβάνονται τους εαυτούς τους ως περισσότερο αποδεκτούς από τους άλλους, ότι είναι δημοφιλείς και ότι γίνονται εύκολα αρεστοί από τους άλλους σε σχέση με τις γυναίκες συναδέλφους τους ($p=0.43$). (Πίνακας 3).

Από τα αποτελέσματα της έρευνας διαπιστώθηκε επίσης ότι στον παράγοντα στενές φιλικές σχέσεις οι άνδρες έχουν την ικανότητα να κάνουν στενές φιλικές σχέσεις και να μοιράζονται προσωπικές σκέψεις και μυστικά ευκολότερα σε σχέση με τις γυναίκες συναδέλφους τους ($p=.047$). (Πίνακας 3).

Γενικά διαπιστώνεται από τα αποτελέσματα του παράγοντα σφαιρική αυτοεκτίμηση ότι οι άνδρες αποδέχονται τους εαυτούς τους, είναι ευχαριστημένοι από τον τρόπο ζωής τους και γενικά είναι περισσότερο ευχαριστημένοι σε σχέση με τις γυναίκες συναδέλφους τους ($p=.020$). (Πίνακας 3).

Για τον παράγοντα δημιουργικότητα, την έμφυτη ικανότητα του ατόμου να ασχολείται με διάφορα πράγματα και να παράγει κάτι καινούριο, δεν βρέθηκε στατιστικά σημαντική διαφοροποίηση μεταξύ ανδρών και γυναικών ($p=.141$ ns).

Ο παράγοντας πνευματική ικανότητα, που αναφέρεται στην ικανότητα του ατόμου να σκέφτεται, να εκφράζεται και να δημιουργεί, δεν έδειξε στατιστική διαφορά μεταξύ ανδρών και γυναικών ($p=.440$ ns).

Εν συνεχεία, ο παράγοντας ακαδημαϊκή ικανότητα, που αναφέρεται στην αντίληψη του ατόμου για την ικανότητα και την επάρκειά του εντός του πλαισίου της ακαδημαϊκής του επίδοσης και δεν παρουσίασε στατιστικά σημαντική διαφοροποίηση μεταξύ ανδρών και γυναικών ($p=.770$ ns).

Ο παράγοντας "αθλητική ικανότητα" που δείχνει την αντίληψη του ατόμου που έχει για την ικανότητά του στα σπορ (πόσο καλός θεωρεί πως είναι σε ένα άθλημα) δεν έδειξε στατιστική διαφορά μεταξύ ανδρών και γυναικών ($p=.860ns$)

Αναφορικά με τον παράγοντα "σωματική εμφάνιση" που δηλώνει το βαθμό που το άτομο είναι ικανοποιημένο με την εμφάνισή του, αποδέχεται το σώμα του και αισθάνεται ότι έχει καλή εμφάνιση, δεν βρέθηκαν στατιστικές διαφορές μεταξύ ανδρών και γυναικών ($p=.92ns$). (Πίνακας 3).

Σχετικά με τον παράγοντα "ρομαντικές σχέσεις," που δηλώνει την ικανότητα του ατόμου να δημιουργεί ρομαντικές σχέσεις και να αισθάνεται ελκυστικότερο από άλλα άτομα δεν παρουσιάστηκε στατιστικά σημαντική διαφοροποίηση μεταξύ ανδρών και γυναικών ($p=.520ns$) (Πίνακας 3).

Επίσης, ο παράγοντας "οικογενειακές σχέσεις," που αξιολογεί τις σχέσεις που έχει το άτομο, σύμφωνα πάντα με το ίδιο, για τις σχέσεις που διατηρεί με τα μέλη της οικογένειάς του σύμφωνα με τα αποτελέσματα, δεν παρουσίασε στατιστική σημαντικότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών ($p=.133ns$)

Ο παράγοντας "χιούμορ" που αναφέρεται στην ικανότητα του ατόμου να αντιμετωπίζει με εύθυμη διάθεση κάποιες καταστάσεις ή να αυτοσαρκάζεται, δεν έδειξε στην στατιστική ανάλυση των αποτελεσμάτων στατιστική διαφορά μεταξύ ανδρών και γυναικών ($p=.301ns$).

Τέλος ο παράγοντας "ηθικότητα" που αξιολογεί την θετική αξία του ατόμου από την άποψη του καλού ή του κακού (του ηθικά ή μη αποδεκτού) δεν παρουσίασε στατιστικά σημαντική διαφοροποίηση μεταξύ ανδρών και γυναικών ($p=.413ns$).

Πίνακας 3. Μέση τιμή και τυπική απόκλιση των παραγόντων μεταξύ ανδρών και γυναικών που συμμετείχαν στην έρευνα.

Παράγοντες	Φύλο συμμετεχόντων	N	t	SD	p
Δημιουργικότητα	Άνδρες	52	12.09	1.85	.141ns
	Γυναίκες	8	12.25	2.55	
πνευματική ικανότητα	Άνδρες	52	12.73	12.25	.440ns
	Γυναίκες	8	1.66	1.28	
ακαδημαϊκή ικανότητα	Άνδρες	52	13.15	2.01	.770ns
	Γυναίκες	8	13.37	1.76	

εργασιακή ικανότητα	Άνδρες	52	13.46	1.89	.047*
	Γυναίκες	8	12.25	1.75	
αθλητική ικανότητα	Άνδρες	52	12.09	2.29	.860ns
	Γυναίκες	8	12.25	2.18	
σωματική εμφάνιση	Άνδρες	52	15.38	3.59	.92ns
	Γυναίκες	8	15.25	3.05	
ρομαντικές σχέσεις	Άνδρες	52	12.03	2.16	.520ns
	Γυναίκες	8	11.50	2.32	
κοινωνική αποδοχή	Άνδρες	52	13.32	2.22	.043*
	Γυναίκες	8	11.75	3.32	
στενές φιλικές σχέσεις,	Άνδρες	52	13.46	2.42	.047**
	Γυναίκες	8	11.50	3.33	
οικογενειακές σχέσεις	Άνδρες	52	13.46	2.00	.133ns
	Γυναίκες	8	2.49	2.77	
χιούμορ	Άνδρες	52	12.17	2.40	.301ns
	Γυναίκες	8	11.25	1.66	
ηθικότητα	Άνδρες	52	13.86	2.03	.413ns
	Γυναίκες	8	13.25	1.28	
σφαιρική αυτοεκτίμηση	Άνδρες	52	20.03	2.57	.020**
	Γυναίκες	8	17.63	3.20	

* 1-tailed significant

** 2-tailed significant

Από τα αποτελέσματα του one-Way ANOVA με προσαρμογή κατά Bonferroni δεν διαπιστώθηκαν στατιστικά σημαντικές διαφορές ανάλογα με την κατηγορία του διπλώματος που είχαν οι συμμετέχοντες στην έρευνα (βλ. Παράρτημα).

Αυτό σημαίνει ότι δεν διαφέρουν στατιστικά μεταξύ τους στους παράγοντες της προσωπικότητας οι συμμετέχοντες, ανάλογα με την κατηγορία που παίζουν.

Υ. ΣΥΖΗΤΗΣΗ

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της στατιστικής ανάλυσης, παρουσιάστηκε στατιστική σημαντικότητα σε κάποιους από τους παράγοντες που εξέτασε το ερωτηματολόγιο. Ωστόσο, εξαιτίας του πιλοτικού χαρακτήρα υπάρχει περιορισμός στην παρούσα έρευνα, αφού δεν έχουν πραγματοποιηθεί αντίστοιχες έρευνες στον ελληνικό χώρο. Το γεγονός αυτό δημιουργεί επιπρόσθετη δυσκολία στην σύγκριση των αποτελεσμάτων και την εξαγωγή συμπερασμάτων για τους άνδρες και τις γυναίκες διαιτητές χειροσφαίρισης.

Με βάση τα αποτελέσματα της έρευνας διαπιστώθηκε στατιστικά σημαντική διαφοροποίηση μεταξύ ανδρών και γυναικών στον παράγοντα κοινωνική αποδοχή. Φαίνεται πως τους άνδρες, τους ενδιαφέρει περισσότερο η ένταξη σε ένα κοινωνικό σύνολο (π.χ. εργασιακός χώρος) και θέματα συναφή με αυτό, όπως η γνώμη των άλλων για τους ίδιους. Ίσως να επιδιώκουν περισσότερο την κοινωνική αποδοχή σε σχέση με τις γυναίκες διαιτητές, να έχουν περισσότερο την ανάγκη να αισθάνονται αποδεκτοί, γεγονός που οδηγεί στη δημιουργία μίας ψυχικής ισορροπίας και απομάκρυνση αρνητικών συναισθημάτων που πηγάζουν από την μοναξιά και την περιθωριοποίηση.

Αναφορικά με την σφαιρική αυτοεκτίμηση (για την οποία έχει γίνει λόγος παραπάνω), οι άνδρες εμφάνισαν υψηλότερη σφαιρική αυτοεκτίμηση. Φαίνεται να αποδίδουν υψηλότερη σπουδαιότητα σε κάποιους τομείς, με αποτέλεσμα να αυξάνεται η σφαιρική τους αυτοεκτίμηση, αφού η σπουδαιότητα που αποδίδουμε σε έναν τομέα επηρεάζει θετικά την σφαιρική αυτοεκτίμηση (M. Alves- Mantins, 2002). Σημαντικό ρόλο διαδραματίζει η συμβολή των σημαντικών άλλων. Η γνώμη αυτών συντελεί στο βαθμό που θεωρεί σημαντικό κάποιο άτομο έναν τομέα. Έχει αποδειχθεί ότι οι ενήλικες δημιουργούν μία σφαιρική άποψη για την αξία τους σε τομείς της καθημερινότητας. Αυτό προέρχεται από την εκτίμηση που έχει το άτομο για τον εαυτό του και ορίζεται ως το πηλίκο των επιτυχιών του προς τις φιλοδοξίες του (James, 1963). Αυτό σημαίνει πως η αυτοεκτίμηση διαμορφώνεται από το σύνολο των επιτυχιών που έχει το άτομο. Επομένως, κάποιο άτομο που εμφανίζει υψηλότερη αυτοεκτίμηση, (στην προκειμένη περίπτωση οι άνδρες διαιτητές) οι επιτυχίες στην ζωή του θα βρίσκονται πολύ κοντά στα όρια των προσωπικών του φιλοδοξιών, με άλλα λόγια θα έχει εκπληρώσει τους στόχους της ζωής του.

. Σύμφωνα με τον Rosenberg (1965, 1979) η αυτοεκτίμηση είναι η αρνητική ή θετική ανάλογα με την στάση που έχουμε ως προς τον εαυτό μας. Σύμφωνα με τα παραπάνω και σε συνδυασμό με τα ερευνητικά αποτελέσματα, οι άνδρες εμφάνισαν θετικότερη στάση προς τον εαυτό τους, σε σχέση με τις γυναίκες, έδειξαν να αποδέχονται περισσότερο τον εαυτό τους και να είναι πιο ευχαριστημένοι με τον τρόπο ζωής τους. Όπως και η κοινωνική αποδοχή, έτσι και η αυτοεκτίμηση συνοδεύεται ανάλογα με το επίπεδο που εμφανίζεται στο άτομο, με τα ανάλογα ψυχικά χαρακτηριστικά. Χαμηλή αυτοεκτίμηση συχνά συνδέεται με προβλήματα, τα οποία εμποδίζουν την ανάπτυξη του ατόμου, διαταραχές συμπεριφοράς κ.α (Natacha Borbers, Bea van de Bergh, Joop Hox, 2001).

Επίσης, στατιστικά σημαντική διαφοροποίηση φάνηκε μεταξύ ανδρών και γυναικών και στις φιλικές σχέσεις. Σχετικά με τις φιλικές σχέσεις διαπιστώθηκε πως οι άνδρες έχουν μεγαλύτερη ικανότητα για την ανάπτυξη ισχυρών φιλικών δεσμών με ένα άτομο με το οποίο θα μπορούν να μοιραστούν κάποια προβλήματα ή σκέψεις, που τυχόν τους απασχολούν.

Ακόμα, σ' ένα τομέα που υπήρξε στατιστικά σημαντική διαφορά μεταξύ ανδρών και γυναικών είναι η εργασιακή ικανότητα. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα, οι άνδρες διαιτητές αισθάνονται σίγουροι για τον εαυτό τους και θεωρούν ότι μπορούν να αντεπεξέλθουν καλύτερα στον εργασιακό τους χώρο. Αυτό ίσως πηγάζει από την σπουδαιότητα που αποδίδουν στον τομέα εργασιακή ικανότητα, καθώς και από την ανατροφοδότηση που λαμβάνουν σε θέματα που αφορούν την εργασία τους. Η συνολική τους παρουσία στο χώρο της δουλειάς τους προφανώς είναι αντάξια των προσδοκιών των συναδέλφων τους ή σημαντικών άλλων προσώπων που μπορεί να σχετίζονται άμεσα ή έμμεσα με την εργασία τους (γονείς, φίλοι).

Από την ανάλυση των δεδομένων, προκύπτει πως οι συμμετέχοντες δεν εμφάνισαν στατιστικά σημαντικές διαφορές, ανάλογα με την κατηγορία του διπλώματος που κατέχουν(Α1, Α2, Γ' εθνική κατηγορία, τοπικό πρωτάθλημα).

Φαίνεται από τα αποτελέσματα της παρούσας έρευνας, πως οι άνδρες και γυναίκες διαιτητές δεν είχαν στατιστικά σημαντικές διαφορές, πλην των τεσσάρων παραγόντων (σφαιρική αυτοεκτίμηση, εργασιακή ικανότητα, φιλικές σχέσεις, κοινωνική αποδοχή), ενώ δεν εμφάνισαν διαφορές μεταξύ κατηγοριών. Πιθανά η κατηγορία του διπλώματος του κάθε διαιτητή, να μην διαδραματίζει καθοριστικό παράγοντα για τη δημιουργία στατιστικά σημαντικών διαφορών.

VI. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Φαίνεται από τα αποτελέσματα της παρούσας έρευνας, πως οι άνδρες και γυναίκες διαιτητές δεν είχαν στατιστικά σημαντικές διαφορές, πλην των τεσσάρων παραγόντων (σφαιρική αυτοεκτίμηση, εργασιακή ικανότητα, φιλικές σχέσεις, κοινωνική αποδοχή), ενώ δεν εμφάνισαν διαφορές μεταξύ των κατηγοριών. Πιθανότατα, η κατηγορία του διπλώματος του κάθε διαιτητή, να μην διαδραματίζει καθοριστικό παράγοντα για τη δημιουργία στατιστικά σημαντικών διαφορών. Μελλοντικές έρευνες με μεγαλύτερο δείγμα απαιτούνται ώστε να διαπιστωθεί ενδεχομένως η ύπαρξη στατιστικά σημαντικών διαφοροποιήσεων σε παράγοντες που δεν εμφανίστηκαν ως στατιστικά σημαντικοί σε αυτή την έρευνα ή να επιβεβαιωθεί η ύπαρξη στατιστικών διαφορών που διαπίστωσε η παρούσα έρευνα.

VII. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Βαλιηλή, Μ. (2008). Αυτοεκτίμηση και αυτοαντίληψη Ελλήνων και αλλοδαπών μαθητών της Ε΄ δημοτικού και ο βαθμός ανταπόκρισής στις προσδοκίες των συμμαθητών τους. Πτυχιακή εργασία. Πανεπιστήμιο Πατρών. Σχολή ανθρωπιστικών και κοινωνικών επιστημών. Παιδαγωγικό τμήμα δημοτικής εκπαίδευσης.

Alves – Martins, M., Peixoto, F., Gouveia- Pereira, M., Amaral, V., Pedro, I. (2008). Self –esteem and academic achievement among adolescents Educational psychology, 22(1).

Bem, D., J. (1967). Self-perception: An alternative interpretation of cognitive dissonance phenomena. Psychological review, 74(3).

Berg, C., J., Snyder, R., C. (2010). Assessing self-perceptions of college students across life domains: Development and validation of the self-theory scale. College student journal, 44(4), 952.

Borgers, N., Van den Bergh, B., Hox, J. (2001). Testing measurement and structural equivalence. *Kwantitatieve Methoden*, 67, 65-80.

ανθρωπιστικών και κοινωνικών επιστημών. Παιδαγωγικό τμήμα δημοτικής εκπαίδευσης.

Eapen, V., Naqvi, A. (2000). Cross-cultural validation of Harter's self perception profile for children in the united Arab Emirates. *Ann Saudi Med*, 20(1), 8-11.

Fairelough, S., Ridgers, ND. (2010). Relationship between maturity status, physical activity and physical self-perceptions in primary school children. *Journal of sports sciences*. 28(1), 1-9.

FIFA. The psychological qualities of a good referee. *Psychology of refereeing*.

Ζαφειροπούλου, Μ., Σωτηρίου, Α., Ρούση, Χ. (2008). Η επίδραση της γονικής αθθεντικότητας στην αυτοαντίληψη των εφήβων. *www. Agogi-portal (Υπηρεσία πληροφόρησης της κεντρικής βιβλιοθήκης του Δ.Π.Θ.)*.

Καλογιάννης, Π.(2006). Ο ρόλος της άσκησης και της φυσικής αγωγής στη διαμόρφωση της αυτοαντίληψης στην παιδική και εφηβική ηλικία. Η φυσική αγωγή σήμερα, 4(2), 292-310

Μακρή- Μπότσαρη, Ε. (2000). Η σπουδαιότητα των επιμέρους τομέων αυτοαντίληψης ως παράγοντας διαφοροποίησης της συνάφειάς τους με την αυτοαντίληψη. *Ψυχολογία*. 7(2), 223-239.

Μακρή- Μπότσαρη, Ε.(1996). Δομή και προσδιοριστικοί παράγοντες της αυτοαντίληψης των ελληνόπουλων.

Μαρούσα, Γ. (2007). Η αυτοεκτίμηση και σχολική επίδοση Ελλήνων και αλλοδαπών μαθητών της Δ΄ δημοτικού. Πτυχιακή εργασία. Πανεπιστήμιο Πατρών. Σχολή ανθρωπιστικών και κοινωνικών επιστημών. Παιδαγωγικό τμήμα δημοτικής εκπαίδευσης.

Mental preparation for sports officials. (2011) Sports officials UK.

Πιέρη, Ε. (2008). Σχεδιασμός και πιλοτική εφαρμογή προγράμματος φυσικής δραστηριότητας σε παιδιά δημοτικού. Η επίδραση της φυσικής δραστηριότητας στην αυτοεκτίμηση του παιδιού. Μεταπτυχιακή εργασία. Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο. Τμήμα επιστήμης διατροφολογίας- διατροφής.

Piffaretti, M. (2007). Mental preparation of top-class referees. In: Congress proceedings, ACAPS conference

Renier. S., Johan, M. (2008). Factors that influence the forming of self-evaluation and self-efficacy perceptions. *South African journal of psychology*, 38(3), 563-573.

Rose. B., Larkin. D., Berger, B., G., Berger. B., G. (1997). Coordination and gender influence on the perceived competence of children. *Human Kinetics journals*, 14(3), 210-221.

Σύνδεσμος διαιτητών πετοσφαίρισης Β.Ε., Θεσσαλονίκη. (2007). Sh(1990). Η ψυχολογία της διαιτησίας : Ψυχολογική εκπαίδευση. (Η. Καρούζα- Καζάνα, μετάφραση).

Σωτηράκη. Κ. (2010). Η σημασία της θετικής αυτοαντίληψης. *Ψυχολόγος-ΣΕΠ*.

Τσαγκαμίλης, Α. (2003) Ο ρόλος του διαιτητή στο γήπεδο : Μία ψυχολογική προσέγγιση.

Τσιάρας. Α. (2007). Η αυτοαντίληψη της αμοιβαίας συμπάθειας στις διαπροσωπικές σχέσεις των παιδιών σχολικής ηλικίας. *Επιστημονικό βήμα* τ.6

Van de Bergh. B., R., H., Marcoen, A. (1999). Harter's self-perception profile for children : factor structure, reliability and convergent validity in a Dutch-speaking Belgian sample of fourth, fifth and sixth graders. *Psychologica Belgica*, 39(1), 29-47.

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΑΥΤΟΑΝΤΙΑΓΨΗΣ ΚΑΙ ΑΥΤΟΕΙΚΟΝΑΣ

Φύλο.....
Ηλικία.....
Ημερομηνία συμπλήρωσης ερωτηματολογίου.....
Τόπος.....

Παρακάτω θα βρεις μια σειρά από προτάσεις που επιτρέπουν στους διαιτητές να περιγράψουν τον εαυτό τους. Δεν υπάρχουν σωστές ή λάθος απαντήσεις καθώς οι διαιτητές διαφέρουν έντονα. Παρακαλώ διάβασε ολόκληρη την πρόταση. Αρχικά αποφάσισε ποιο από τα δύο μέρη της κάθε δήλωσης σε περιγράφει καλύτερα, έπειτα πήγαινε σε εκείνο το μέρος της δήλωσης και τσέκκαρε εάν αυτό σου ταιριάζει απόλυτα ή όχι. **Προσοχή** σε κάθε ερώτηση πρέπει να τσεκάρεις μόνο ένα από τα τέσσερα τετράγωνα, αυτό που νομίζεις ότι σε αντιπροσωπεύει περισσότερο! Σκέψου πώς είσαι στο περιβάλλον σου καθώς διαβάζεις και απαντάς στην καθεμιά δήλωση.

1	☐	☐	Σε μερικούς διαιτητές αρέσει ο χαρακτήρας τους (ο τύπος Ανθρώπου που είναι)	ΑΛΛΑ	άλλοι διαιτητές εύχονται να ήταν διαφορετικοί	☐	☐
2	☐	☐	Μερικοί διαιτητές δεν είναι πολύ υπερήφανοι για την προσπάθεια που καταβάλλουν στην δουλειά τους	ΑΛΛΑ	άλλοι διαιτητές είναι πολύ υπερήφανοι για την προσπάθεια που καταβάλλουν στην δουλειά τους	☐	☐
3	☐	☐	Μερικοί διαιτητές αισθάνονται βέβαιοι ότι επιβάλλονται στην εργασία τους	ΑΛΛΑ	άλλοι διαιτητές δεν νιώθουν τόσο βέβαιοι	☐	☐
4	☐	☐	Μερικοί διαιτητές δεν είναι ικανοποιημένοι από τις κοινωνικές τους ικανότητες	ΑΛΛΑ	άλλοι διαιτητές νομίζουν ότι οι κοινωνικές τους ικανότητες είναι απλά εξαιρετικές	☐	☐
5	☐	☐	Μερικοί διαιτητές δεν είναι ευχαριστημένοι από την Εξωτερική τους εμφάνιση	ΑΛΛΑ	άλλοι διαιτητές είναι ευχαριστημένοι από την εξωτερική τους εμφάνιση	☐	☐
6	☐	☐	Σε μερικούς διαιτητές αρέσει ο τρόπος που συμπεριφέρονται όταν βρίσκονται με τους γονείς τους	ΑΛΛΑ	άλλοι διαιτητές εύχονται να συμπεριφέρονταν διαφορετικά όταν βρίσκονται με τους γονείς τους	☐	☐
7	☐	☐	Μερικοί διαιτητές νιώθουν κατά κάποιο τρόπο μοναξιά επειδή δεν έχουν έναν στενό φίλο που να μοιράζονται πράγματα μαζί του	ΑΛΛΑ	άλλοι διαιτητές δεν αισθάνονται συνήθως τόση μοναξιά επειδή έχουν έναν στενό φίλο να μοιράζονται πράγματα μαζί του	☐	☐
8	☐	☐	Μερικοί διαιτητές αισθάνονται ότι είναι το ίδιο έξυπνοι ή εξυπνότεροι από άλλους αθλητές	ΑΛΛΑ	άλλοι διαιτητές αναρωτιούνται αν είναι τόσο (αρκετά) έξυπνοι	☐	☐
9	☐	☐	Μερικοί διαιτητές συχνά αμφισβητούν την ηθική της συμπεριφοράς τους	ΑΛΛΑ	άλλοι διαιτητές αισθάνονται ότι η συμπεριφορά τους είναι συνήθως ηθική	☐	☐

10	☐	☐	Μερικοί διαιτητές αισθάνονται ότι οι άνθρωποι με τους οποίους νιώθουν ρομαντικά ελκύνονται από αυτούς	ΑΛΛΑ	άλλοι διαιτητές ανησυχούν εάν οι άνθρωποι με τους οποίους νιώθουν ρομαντικά ελκύνονται το ίδιο	☐	☐
11	☐	☐	Μερικοί διαιτητές όταν κάνουν κάτι ανόητο που αργότερα φαίνεται πολύ αστείο, το βρίσκουν δύσκολο να αυτοσαρκαστούν	ΑΛΛΑ	άλλοι διαιτητές όταν κάνουν κάτι ανόητο που αργότερα φαίνεται πολύ αστείο, μπορούν να γελάσουν εύκολα με τον εαυτό τους	☐	☐
12	☐	☐	Μερικοί διαιτητές νιώθουν πως είναι τόσο δημιουργικοί ή ακόμη περισσότερο από άλλους διαιτητές	ΑΛΛΑ	άλλοι διαιτητές αναρωτιούνται εάν είναι τόσο δημιουργικοί	☐	☐
13	☐	☐	Μερικοί διαιτητές αισθάνονται ότι θα τα καταφέρουν καλά σε κάθε καινούργια αθλητική δραστηριότητα την οποία δεν έχουν δοκιμάσει πριν	ΑΛΛΑ	άλλοι διαιτητές φοβούνται ότι ίσως δεν τα καταφέρουν καλά σε αθλητικές δραστηριότητες που δεν έχουν δοκιμάσει ποτέ στο παρελθόν	☐	☐
14	☐	☐	Μερικοί διαιτητές συχνά είναι απογοητευμένοι με τον εαυτό τους	ΑΛΛΑ	άλλοι διαιτητές συνήθως είναι αρκετά ευχαριστημένοι με τον εαυτό τους	☐	☐
15	☐	☐	Μερικοί διαιτητές νιώθουν ότι είναι πολύ καλοί στην δουλειά τους	ΑΛΛΑ	άλλοι διαιτητές αμφιβάλλουν για το αν μπορούν να κάνουν την δουλειά τους	☐	☐
16	☐	☐	Μερικοί διαιτητές τα πάνε πολύ καλά με τις σπουδές τους	ΑΛΛΑ	άλλοι διαιτητές δεν τα πάνε πολύ καλά με τις σπουδές τους	☐	☐
17	☐	☐	Μερικοί διαιτητές δυσκολεύονται να κάνουν καινούργιους φίλους	ΑΛΛΑ	άλλοι διαιτητές είναι ικανοί να κάνουν εύκολα καινούργιους φίλους	☐	☐
18 α	☐	☐	Μερικοί διαιτητές είναι ικανοποιημένοι με το ύψος	ΑΛΛΑ	άλλοι διαιτητές εύχονται το ύψος τους να ήταν	☐	☐

		τους		διαφορετικό		
18 β		Μερικοί διαιτητές είναι ικανοποιημένοι με το βάρος τους	ΑΛΛΑ	άλλοι διαιτητές εύχονται το βάρος τους να ήταν διαφορετικό		
19		Μερικοί διαιτητές δυσκολεύονται να συμπεριφερθούν φυσιολογικά όταν βρίσκονται με τους γονείς τους	ΑΛΛΑ	άλλοι διαιτητές το βρίσκουν εύκολο να συμπεριφέρονται φυσιολογικά όταν βρίσκονται με τους γονείς τους		
20		Μερικοί διαιτητές είναι ικανοί να κάνουν στενούς φίλους που μπορούν πραγματικά να εμπιστευτούν	ΑΛΛΑ	άλλοι διαιτητές δυσκολεύονται να κάνουν στενούς φίλους που μπορούν πραγματικά να εμπιστευτούν		
21		Μερικοί διαιτητές δεν νιώθουν ότι είναι πολύ ικανοί πνευματικά	ΑΛΛΑ	άλλοι διαιτητές νιώθουν ότι είναι πολύ ικανοί πνευματικά		
22		Μερικοί διαιτητές δεν αισθάνονται ότι είναι πολύ ικανοί να κάνουν αυτό που είναι ηθικά αθλητικοί σωστό	ΑΛΛΑ	άλλοι διαιτητές αισθάνονται ότι είναι αθλητικοί και μερικές φορές δεν κάνουν αυτό που ξέρουν ότι είναι ηθικά σωστό		Μορφοποιημένος πίνακας
27 23		Σε μερικούς διαιτητές είναι δύσκολο να δημιουργήσουν ρομαντικές σχέσεις	ΑΛΛΑ ΑΛΛΑ	σε άλλους διαιτητές συχνά δεν αρέσει ο εαυτός τους να δημιουργήσουν ρομαντικές σχέσεις		
28 24		Μερικοί διαιτητές αισθάνονται απογοητευμένοι σχετικά με την ικανότητά τους να κάνουν μια νέα εργασία	ΑΛΛΑ ΑΛΛΑ	άλλοι διαιτητές ανησυχούν σχετικά για το αν μπορούν να κάνουν μια νέα εργασία και δεν έχουν δοκιμάσει πριν		
25 29		Μερικοί διαιτητές ανησυχούν ότι δεν είναι έτοιμοι να φέρουν σε εφευρετικοί όσο άλλοι άνθρωποι εργασίες που τους ανατίθενται στο σπίτι	ΑΛΛΑ ΑΛΛΑ	άλλοι διαιτητές νιώθουν ότι είναι έτοιμοι να φέρουν σε εφευρετικοί εργασίες		
30		Σε μερικούς διαιτητές αρέσει	ΑΛΛΑ	άλλοι διαιτητές εύχονται οι		

		ο τρόπος με τον οποίο αλληλεπιδρούν (επικοινωνούν) με άλλους ανθρώπους		αλληλεπιδράσεις τους (επικοινωνία) με άλλους ανθρώπους να ήταν διαφορετικές		
31		Μερικοί διαιτητές εύχονται το σώμα τους να ήταν διαφορετικό	ΑΛΛΑ	σε άλλους διαιτητές αρέσει το σώμα τους έτσι όπως είναι		
32		Μερικοί διαιτητές νιώθουν άνετα να είναι ο εαυτός τους όταν είναι με τους γονείς τους	ΑΛΛΑ	άλλοι διαιτητές δυσκολεύονται να είναι ο εαυτός τους όταν είναι με τους γονείς τους		
33		Μερικοί διαιτητές δεν έχουν ένα στενό φίλο με τον οποίο μπορούν να μοιραστούν τις προσωπικές τους σκέψεις και τα συναισθήματα τους	ΑΛΛΑ	άλλοι διαιτητές έχουν ένα φίλο που είναι αρκετά κοντινός τους και μπορούν να μοιραστούν σκέψεις μαζί ου που είναι πολύ προσωπικές		
34		Μερικοί διαιτητές αισθάνονται εξυπνότεροι από τους περισσότερους ανθρώπους	ΑΛΛΑ	άλλοι διαιτητές αναρωτιούνται αν είναι τόσο έξυπνοι		
40 35		Σε μερικούς διαιτητές αρέσει Μερικοί διαιτητές θα προτιμούσαν να είναι ηθικά καλύτεροι άνθρωποι	ΑΛΛΑ	σε άλλους διαιτητές συχνά άλλοι διαιτητές νομίζουν δεν αρέσει ο τρόπος που ότι είναι αρκετά ηθικοί διαχειρίζονται τη ζωή τους		
41 36		Μερικοί διαιτητές δεν είναι αρκετά ικανοποιημένοι με την ικανότητα να αναπτύσσουν ρομαντικές σχέσεις	ΑΛΛΑ	άλλοι διαιτητές είναι για άλλους διαιτητές είναι αρκετά ικανοποιημένοι με το πόσο ρομαντικές σχέσεις που κάνουν την δουλειά τους		
37		Μερικοί διαιτητές δυσκολεύονται να γελάσουν με τα γέλια ή φορές δεν αισθάνονται ανοήτα πράγματα που κάνουν διανοητικά	ΑΛΛΑ	άλλοι διαιτητές το βρίσκουν εύκολο να γελάσουν με τους διαιτητές συνήθως τους αισθάνονται διανοητικά εαυτούς τους		
42		Μερικοί διαιτητές αισθάνονται ότι είναι εφευρετικοί	ΑΛΛΑ	άλλοι διαιτητές νιώθουν ότι είναι πολύ εφευρετικοί		
38		Μερικοί διαιτητές αισθάνονται ότι είναι κοινωνικά αποδεκτοί	ΑΛΛΑ	άλλοι διαιτητές εύχονται να τους αποδέχονταν		
43		Μερικοί διαιτητές αισθάνονται ότι είναι καλύτεροι από άλλους	ΑΛΛΑ	άλλοι διαιτητές δεν περισσότεροι άνθρωποι αισθάνονται ότι μπορούν να		
39		Μερικοί διαιτητές αισθάνονται ότι είναι καλύτεροι από άλλους	ΑΛΛΑ	άλλοι διαιτητές δεν αισθάνονται ότι μπορούν να		
44		Σε μερικούς διαιτητές αρέσει στα αθλήματα (παιχνίδια) η σωματική τους εμφάνιση	ΑΛΛΑ	σε άλλους διαιτητές δεν παίζουν τόσο καλά αρέσει η σωματική τους		

		έτσι όπως είναι		εμφάνιση		
45		Μερικοί διαιτητές βρίσκουν ότι είναι αδύνατον να συνεννοηθούν με τους γονείς τους	ΑΛΛΑ	άλλοι διαιτητές συνεννοούνται με τους γονείς τους αρκετά καλά		
46		Μερικοί διαιτητές είναι ικανοί να κάνουν πραγματικά στενούς φίλους	ΑΛΛΑ	άλλοι διαιτητές δυσκολεύονται να κάνουν πραγματικά στενούς φίλους		
47		Μερικοί διαιτητές θα ήθελαν πραγματικά να ήταν διαφορετικοί	ΑΛΛΑ	Άλλοι διαιτητές είναι πολύ ικανοποιημένοι με τον εαυτό τους		
48		Μερικοί διαιτητές αμφιβάλλουν (αναρωτιούνται) αν είναι πολύ έξυπνοι	ΑΛΛΑ	άλλοι διαιτητές αισθάνονται ότι είναι έξυπνοι		
49	☐	Μερικοί διαιτητές ζουν σύμφωνα με τα δικά τους ηθικά κριτήρια (μέτρα και σταθμά)	ΑΛΛΑ	άλλοι διαιτητές έχουν πρόβλημα να ζουν σύμφωνα με τα δικά τους ηθικά κριτήρια	☐	☐
50	☐	Μερικοί διαιτητές ανησυχούν ότι όταν τους αρέσει κάποιος / α ρομαντικά, αυτό το άτομο δεν θα ανταποκριθεί	ΑΛΛΑ	άλλοι διαιτητές νιώθουν ότι όταν ενδιαφέρονται ρομαντικά για κάποιον / α, αυτό το άτομο θα ανταποκριθεί	☐	☐
51	☐	Μερικοί διαιτητές μπορούν να γελάσουν πραγματικά με κάποια πράγματα που κάνουν	ΑΛΛΑ	άλλοι διαιτητές δυσκολεύονται να γελάσουν με τον εαυτό τους	☐	☐

Παράρτημα 1.

```
T-TEST GROUPS=SEX(1 2) /MISSING=ANALYSIS
VARIABLES=selfwort jobcompe scholast socialac appearen parentsr self_iends
intellab morality romantic humor creativ athletic /CRITERIA=CI(.95).
```

T-Test

Notes

	Output Created	25-Mai-2011 14:07:44
	Comments	
Input	Data	G:\Goumalatsos SPCC\διπλωματική.sav
	Active Dataset	DataSet1
	Filter	<none>
	Weight	<none>
	Split File	<none>
	N of Rows in Working Data File	60
Missing Value Handling	Definition of Missing	User defined missing values are treated as missing.
	Cases Used	Statistics for each analysis are based on the cases with no missing or out-of-range data for any variable in the analysis
	Syntax	T-TEST GROUPS=SEX(1 2) /MISSING=ANALYSIS /VARIABLES=selfwort jobcompe scholast socialac appearen parentsr self_iends intellab morality romantic humor creativ athletic /CRITERIA=CI(.95)
Resources	Processor Time	0:00:00.031
	Elapsed Time	0:00:00.045

[DataSet1] G:\Goumalatsos SPCC\διπλωματική.sav

Group Statistics

	SEX	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
selfwort	MALE	52	20.0385	2.57409	.35696
	FEMALE	8	17.6250	3.20435	1.13291
jobcompe	MALE	52	13.4615	1.89387	.26263
	FEMALE	8	12.2500	1.75255	.61962
scholast	MALE	52	13.1538	2.01353	.27923
	FEMALE	8	13.3750	1.76777	.62500
socialac	MALE	52	13.3269	2.22923	.30914
	FEMALE	8	11.7500	3.32738	1.17640
appearen	MALE	52	15.3846	3.59822	.49898
	FEMALE	8	15.2500	3.05894	1.08150
parentsr	MALE	52	13.4615	2.49283	.34569
	FEMALE	8	12.0000	2.77746	.98198
self_tends	MALE	52	13.4615	2.42100	.33573
	FEMALE	8	11.5000	3.33809	1.18019
intellab	MALE	52	12.7308	1.66998	.23158
	FEMALE	8	12.2500	1.28174	.45316
morality	MALE	52	13.8654	2.03912	.28277
	FEMALE	8	13.2500	1.28174	.45316
romantic	MALE	52	12.0385	2.16896	.30078
	FEMALE	8	11.5000	2.32993	.82375
humor	MALE	52	12.1731	2.40686	.33377
	FEMALE	8	11.2500	1.66905	.59010
creativ	MALE	52	12.4808	1.85229	.25687
	FEMALE	8	11.3750	2.55999	.90509
athletic	MALE	52	12.0962	2.29458	.31820
	FEMALE	8	12.2500	2.18763	.77344

Independent Samples Test

	Levene's Test for Equality of Variances	t-test for Equality of Means

		F	Sig	t	df
selfwort	Equal variances assumed	.437	.511	2.391	58
	Equal variances not assumed			2.032	8.447
jobcompe	Equal variances assumed	.955	.333	1.699	58
	Equal variances not assumed			1.800	9.698
scholast	Equal variances assumed	.204	.653	-.293	58
	Equal variances not assumed			-.323	10.018
socialac	Equal variances assumed	2.229	.141	1.738	58
	Equal variances not assumed			1.296	7.995
appearan	Equal variances assumed	.825	.368	.100	58
	Equal variances not assumed			.113	10.234
parents	Equal variances assumed	.153	.697	1.522	58
	Equal variances not assumed			1.404	8.824
self_tends	Equal variances assumed	1.071	.305	2.026	58
	Equal variances not assumed			1.599	8.171
intellab	Equal variances assumed	.484	.489	.778	58
	Equal variances not assumed			.945	11.030
morality	Equal variances assumed	1.036	.313	.825	58
	Equal variances not assumed			1.152	13.237
romantic	Equal variances assumed	.001	.981	.648	58
	Equal variances not assumed			.614	8.969
humor	Equal variances assumed	1.626	.207	1.043	58
	Equal variances not assumed			1.362	12.027
creativ	Equal variances assumed	1.604	.210	1.492	58
	Equal variances not assumed			1.175	8.166
athletic	Equal variances assumed	.093	.762	-.178	58
	Equal variances not assumed			-.184	9.533

Independent Samples Test

		t-test for Equality of Means		
		Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference
selfwort	Equal variances assumed	.020	2.41346	1.00949
	Equal variances not assumed	.075	2.41346	1.18781

jobcompe	Equal variances assumed	.095	1.21154	.71298
	Equal variances not assumed	.103	1.21154	.67298
scholast	Equal variances assumed	.770	-.22115	.75404
	Equal variances not assumed	.753	-.22115	.68454
socialac	Equal variances assumed	.087	1.57692	.90718
	Equal variances not assumed	.231	1.57692	1.21634
appearen	Equal variances assumed	.921	1.3462	1.34346
	Equal variances not assumed	.912	1.3462	1.19106
parentsr	Equal variances assumed	.133	1.46154	.96041
	Equal variances not assumed	.195	1.46154	1.04105
self_rends	Equal variances assumed	.047	1.96154	.96815
	Equal variances not assumed	.148	1.96154	1.22702
intellab	Equal variances assumed	.440	.48077	.61829
	Equal variances not assumed	.365	.48077	.50891
morality	Equal variances assumed	.413	.61538	.74561
	Equal variances not assumed	.270	.61538	.53415
romantic	Equal variances assumed	.520	.53846	.83134
	Equal variances not assumed	.554	.53846	.87695
humor	Equal variances assumed	.301	.92308	.88497
	Equal variances not assumed	.198	.92308	.67795
creativ	Equal variances assumed	.141	1.10577	.74109
	Equal variances not assumed	.273	1.10577	.94084
athletic	Equal variances assumed	.860	-.15385	.86663
	Equal variances not assumed	.858	-.15385	.83634

Independent Samples Test

		t-test for Equality of Means	
		95% Confidence Interval of the Difference	
		Lower	Upper
selfwort	Equal variances assumed	.39276	4.43417
	Equal variances not assumed	-.30059	5.12752
jobcompe	Equal variances assumed	-.21565	2.63873
	Equal variances not assumed	-.29431	2.71738
scholast	Equal variances assumed	-1.73053	1.28822

	Equal variances not assumed	-1.74602	1.30371
socialac	Equal variances assumed	-.23899	3.39283
	Equal variances not assumed	-1.22828	4.38213
appearen	Equal variances assumed	-2.55462	2.82385
	Equal variances not assumed	-2.51104	2.78027
parentsr	Equal variances assumed	-.46093	3.38401
	Equal variances not assumed	-.90067	3.82374
self_iends	Equal variances assumed	.02358	3.89950
	Equal variances not assumed	-.85767	4.78075
intellab	Equal variances assumed	-.75688	1.71842
	Equal variances not assumed	-.63896	1.60049
morality	Equal variances assumed	-.87711	2.10788
	Equal variances not assumed	-.53648	1.76725
romantic	Equal variances assumed	-1.12564	2.20256
	Equal variances not assumed	-1.44638	2.52330
humor	Equal variances assumed	-.84839	2.69454
	Equal variances not assumed	-.55369	2.39984
creativ	Equal variances assumed	-.37768	2.58922
	Equal variances not assumed	-1.05617	3.26771
athletic	Equal variances assumed	-1.88859	1.58090
	Equal variances not assumed	-2.02979	1.72210

ONEWAY selfwort jobcompe scholast socialac appearen parentsr self_iends intellab morality romantic humor creativ athletic BY categor /ie /MISSING ANALYSIS /POSTHOC=BONFERRONI ALPHA(0.05).

Oneway

Notes

Output Created	25-Mai-2011 14:08:20
Comments	
Data	G:\Μηθουλος SPCC\διπλωματική.sav
Active Dataset	DataSet1

	Filter	<none>
	Weight	<none>
	Split File	<none>
	N of Rows in Working Data File	60
Missing Value Handling	Definition of Missing	User-defined missing values are treated as missing.
	Cases Used	Statistics for each analysis are based on cases with no missing data for any variable in the analysis.
	Syntax	<pre> ONEWAY selfwort jobcompe scholast socialac appearen parentsr self_tends intellab morality romantic humor creativ athletic BY categorie /MISSING ANALYSIS /POSTHOC=BONFERRONI ALPHA(0.05). </pre>
Resources	Processor Time	0.00:00.047
	Elapsed Time	0.00:00.062

[DataSet1] G:\Goumalatsos SPCC\διπλωματική.sav

ANOVA

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
selfwort	Between Groups	30.593	3	10.198	1.361	.264
	Within Groups	419.590	56	7.493		
	Total	450.183	59			
jobcompe	Between Groups	8.190	3	2.730	.741	.532
	Within Groups	206.410	56	3.686		
	Total	214.600	59			
scholast	Between Groups	10.573	3	3.524	.904	.445
	Within Groups	218.410	56	3.900		
	Total	228.983	59			
socialac	Between Groups	19.083	3	6.361	1.082	.364
	Within Groups	329.100	56	5.877		

	Total	348.183	59			
appearen	Between Groups	31.043	3	10.348	.834	.481
	Within Groups	694.890	56	12.409		
	Total	725.933	59			
parentsr	Between Groups	20.973	3	6.991	1.073	.368
	Within Groups	364.760	56	6.514		
	Total	385.733	59			
self_tends	Between Groups	17.050	3	5.683	.823	.487
	Within Groups	386.550	56	6.903		
	Total	403.600	59			
intellab	Between Groups	3.323	3	1.108	.408	.748
	Within Groups	152.010	56	2.714		
	Total	155.333	59			
morahity	Between Groups	19.473	3	6.491	1.759	.166
	Within Groups	206.710	56	3.691		
	Total	226.183	59			
romantic	Between Groups	6.173	3	2.058	.421	.739
	Within Groups	273.760	56	4.889		
	Total	279.933	59			
humor	Between Groups	7.710	3	2.570	.460	.712
	Within Groups	313.140	56	5.592		
	Total	320.850	59			
creativ	Between Groups	8.043	3	2.681	.678	.569
	Within Groups	221.290	56	3.952		
	Total	229.333	59			
athletic	Between Groups	20.893	3	6.964	1.387	.256
	Within Groups	281.290	56	5.023		
	Total	302.183	59			

Post Hoc Tests

Multiple Comparisons

Bonferroni

Dependent Variable	(I) categorie	(J) categorie	95% Confidence Interval				
			Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.	Lower Bound	Upper Bound
selfwort	A1	A2	.87000	.82118	1,000	-1,3761	3,1161
		g	-1,95000	1,06014	,427	-,9497	4,8497
		topiko	1,75000	1,36864	1,000	-1,9935	5,4935
	A2	A1	-,87000	.82118	1,000	-3,1161	1,3761
		g	1,08000	1,02419	1,000	-1,7214	3,8814
		topiko	-,88000	1,34099	1,000	-2,7879	4,5479
	g	A1	-1,95000	1,06014	,427	-4,8497	,9497
		A2	-1,08000	1,02419	1,000	-3,8814	1,7214
		topiko	-,20000	1,49927	1,000	-4,3008	3,9008
topiko	A1	-1,75000	1,36864	1,000	-5,4935	1,9935	
	A2	-,88000	1,34099	1,000	-4,5479	2,7879	
	g	-,20000	1,49927	1,000	-3,9008	4,3008	
jobcompe	A1	A2	-,51000	-,57596	1,000	-1,0654	2,0854
		g	1,05000	-,74356	,981	-,9838	3,0838
		topiko	-,75000	-,95993	1,000	-1,8756	3,3756
	A2	A1	-,51000	-,57596	1,000	-2,0854	1,0654
		g	-,54000	-,71835	1,000	-1,4248	2,5048
		topiko	-,24000	-,94054	1,000	-2,3326	2,8126
	g	A1	-1,05000	-,74356	,981	-3,0838	-,9838
		A2	-,54000	-,71835	1,000	-2,5048	1,4248
		topiko	-,30000	1,05155	1,000	-3,1762	2,5762
topiko	A1	-,75000	-,95993	1,000	-3,3756	1,8756	
	A2	-,24000	-,94054	1,000	-2,8126	2,3326	
	g	-,30000	1,05155	1,000	-2,5762	3,1762	
scholast	A1	A2	-,31000	-,59247	1,000	-1,3105	1,9305
		g	-,65000	-,76487	1,000	-1,4421	2,7421
		topiko	1,55000	-,98744	-,733	-1,1509	4,2509
	A2	A1	-,31000	-,59247	1,000	-1,9305	1,3105
		g	-,34000	-,73894	1,000	-1,6812	2,3612
		topiko	1,24000	-,96749	1,000	-1,4063	3,8863
g	A1	-,65000	-,76487	1,000	-2,7421	1,4421	

	A2		-.34000	.73894	1.000	-2.3612	1.6812
	topiko		.90000	1.08169	1.000	-2.0587	3.8587
	topiko	A1	-1.55000	.98744	.733	-4.2509	1.1509
		A2	-1.24000	.96749	1.000	-3.8863	1.4063
		g	-.90000	1.08169	1.000	-3.8587	2.0587
socialac	A1	A2	1.10000	.72726	.816	-.8892	3.0892
		g	1.40000	.93889	.849	-1.1681	3.9681
		topiko	1.10000	1.21210	1.000	-2.2154	4.4154
	A2	A1	-1.10000	.72726	.816	-3.0892	.8892
		g	-.30000	.90706	1.000	-2.1810	2.7810
		topiko	-.00000	1.18761	1.000	-3.2484	3.2484
	g	A1	-1.40000	.93889	.849	-3.9681	1.1681
		A2	-.30000	.90706	1.000	-2.7810	2.1810
		topiko	-.30000	1.32779	1.000	-3.9318	3.3318
	topiko	A1	-1.10000	1.21210	1.000	-4.4154	2.2154
		A2	-.00000	1.18761	1.000	-3.2484	3.2484
		g	-.30000	1.32779	1.000	-3.3318	3.9318
appearen	A1	A2	1.43000	1.05678	1.000	-1.4605	4.3205
		g	-.15000	1.36430	1.000	-3.8817	3.5817
		topiko	-.15000	1.76130	1.000	-4.6676	4.9676
	A2	A1	-1.43000	1.05678	1.000	-4.3205	1.4605
		g	-1.58000	1.31804	1.000	-5.1851	2.0251
		topiko	-1.28000	1.72572	1.000	-6.0002	3.4402
	g	A1	-.15000	1.36430	1.000	-3.5817	3.8817
		A2	1.58000	1.31804	1.000	-2.0251	5.1851
		topiko	-.30000	1.92941	1.000	-4.9774	5.5774
	topiko	A1	-.15000	1.76130	1.000	-4.9676	4.6676
		A2	1.28000	1.72572	1.000	-3.4402	6.0002
		g	-.30000	1.92941	1.000	-5.5774	4.9774
parents	A1	A2	1.26000	.76565	.633	-.8342	3.3542
		g	1.30000	.98845	1.000	-1.4036	4.0036
		topiko	1.10000	1.27608	1.000	-2.3904	4.5904
	A2	A1	-1.26000	.76565	.633	-3.3542	.8342
		g	-.04000	.95493	1.000	-2.5720	2.6520

		topiko	-.16000	1.25030	1.000	-3.5799	3.2599	
	ne	A1	-1.30000	.98845	1.000	-4.0036	1.4036	
		A2	-.04000	.95493	1.000	-2.6520	2.5720	
		topiko	-.20000	1.39788	1.000	-4.0235	3.6235	
		topiko	A1	-1.10000	1.27608	1.000	-4.5904	2.3904
		A2	.16000	1.25030	1.000	-3.2599	3.5799	
		g	.20000	1.39788	1.000	-3.6235	4.0235	
self_tends	A1	A2	1.15000	.78819	.901	-1.0059	3.3059	
		g	1.15000	1.01755	1.000	-1.6332	3.9332	
		topiko	.95000	1.31365	1.000	-2.6431	4.5431	
	A2	A1	-1.15000	.78819	.901	-3.3059	1.0059	
		g	.00000	.98304	1.000	-2.6888	2.6888	
		topiko	-.20000	1.28711	1.000	-3.7205	3.3205	
	g	A1	-1.15000	1.01755	1.000	-3.9332	1.6332	
		A2	.00000	.98304	1.000	-2.6888	2.6888	
		topiko	-.20000	1.43903	1.000	-4.1361	3.7361	
	topiko	A1	-.95000	1.31365	1.000	-4.5431	2.6431	
		A2	.20000	1.28711	1.000	-3.3205	3.7205	
		g	.20000	1.43903	1.000	-3.7361	4.1361	
intellab	A1	A2	.31000	.49427	1.000	-1.0419	1.6619	
		g	.65000	.63810	1.000	-1.0953	2.3953	
		topiko	.55000	.82378	1.000	-1.7032	2.8032	
	A2	A1	-.31000	.49427	1.000	-1.6619	1.0419	
		g	-.34000	.61646	1.000	-1.3462	2.0262	
		topiko	-.24000	.80714	1.000	-1.9677	2.4477	
	g	A1	-.65000	.63810	1.000	-2.3953	1.0953	
		A2	-.34000	.61646	1.000	-2.0262	1.3462	
		topiko	-.10000	.90241	1.000	-2.5683	2.3683	
	topiko	A1	-.55000	.82378	1.000	-2.8032	1.7032	
		A2	-.24000	.80714	1.000	-2.4477	1.9677	
		g	.10000	.90241	1.000	-2.3683	2.5683	
morality	A1	A2	.99000	.57638	.548	-.5865	2.5665	
		g	1.35000	.74410	.450	-.6853	3.3853	
		topiko	1.55000	.96063	.674	-1.0775	4.1775	

	A2	A1	-.99000	.57638	.548	-2.5665	.5865
		<u>g</u>	.36000	.71887	1.000	-1.6063	2.3263
		topiko	.56000	.94122	1.000	-2.0145	3.1345
	g	A1	-1.35000	.74410	.450	-3.3853	.6853
		A2	-.36000	.71887	1.000	-2.3263	1.6063
		topiko	.20000	1.05232	1.000	-2.6783	3.0783
	topiko	A1	-1.55000	.96063	.674	-4.1775	1.0775
		A2	-.56000	.94122	1.000	-3.1345	2.0145
		<u>g</u>	-.20000	1.05232	1.000	-3.0783	2.6783
romantic	A1	A2	.56000	.66330	1.000	-1.2543	2.3743
		<u>g</u>	.80000	.85632	1.000	-1.5422	3.1422
		topiko	.80000	1.10551	1.000	-2.2238	3.8238
	A2	A1	-.56000	.66330	1.000	-2.3743	1.2543
		<u>g</u>	.24000	.82728	1.000	-2.0228	2.5028
		topiko	.24000	1.08317	1.000	-2.7227	3.2027
	g	A1	-.80000	.85632	1.000	-3.1422	1.5422
		A2	-.24000	.82728	1.000	-2.5028	2.0228
		topiko	.00000	1.21102	1.000	-3.3124	3.3124
	topiko	A1	-.80000	1.10551	1.000	-3.8238	2.2238
		A2	-.24000	1.08317	1.000	-3.2027	2.7227
		<u>g</u>	.00000	1.21102	1.000	-3.3124	3.3124
humor	A1	A2	.28000	.70941	1.000	-1.6604	2.2204
		<u>g</u>	.90000	.91584	1.000	-1.6050	3.4050
		topiko	1.00000	1.18235	1.000	-2.2340	4.2340
	A2	A1	-.28000	.70941	1.000	-2.2204	1.6604
		<u>g</u>	.62000	.88479	1.000	-1.8001	3.0401
		topiko	.72000	1.15846	1.000	-2.4486	3.8886
	g	A1	-.90000	.91584	1.000	-3.4050	1.6050
		A2	-.62000	.88479	1.000	-3.0401	1.8001
		topiko	.10000	1.29520	1.000	-3.4426	3.6426
	topiko	A1	-1.00000	1.18235	1.000	-4.2340	2.2340
		A2	-.72000	1.15846	1.000	-3.8886	2.4486
		<u>g</u>	-.10000	1.29520	1.000	-3.6426	3.4426
creativ	A1	A2	.43000	.59636	1.000	-1.2012	2.0612

	g		.85000	.76990	1.000	-1.2558	2.9558
	topiko		1.15000	.99393	1.000	-1.5686	3.8686
A2	A1		-.43000	.59636	1.000	-2.0612	1.2012
	g		.42000	.74379	1.000	-1.6144	2.4544
	topiko		.72000	.97385	1.000	-1.9437	3.3837
	g	A1	-.85000	.76990	1.000	-2.9558	1.2558
		A2	-.42000	.74379	1.000	-2.4544	1.6144
	topiko		.30000	1.08880	1.000	-2.6781	3.2781
topiko	A1		-1.15000	.99393	1.000	-3.8686	1.5686
	A2		-.72000	.97385	1.000	-3.3837	1.9437
	g		-.30000	1.08880	1.000	-3.2781	2.6781
athletic	A1	A2	1.03000	.67236	.787	-.8091	2.8691
	g		.45000	.86802	1.000	-1.9242	2.8242
	topiko		-.85000	1.12061	1.000	-3.9151	2.2151
A2	A1		-1.03000	.67236	.787	-2.8691	.8091
	g		-.58000	.83859	1.000	-2.8737	1.7137
	topiko		-1.88000	1.09797	.554	-4.8832	1.1232
	g	A1	-.45000	.86802	1.000	-2.8242	1.9242
		A2	.58000	.83859	1.000	-1.7137	2.8737
	topiko		-1.30000	1.22756	1.000	-4.6577	2.0577
topiko	A1		.85000	1.12061	1.000	-2.2151	3.9151
	A2		1.88000	1.09797	.554	-1.1232	4.8832
	g		1.30000	1.22756	1.000	-2.0577	4.6577